

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 897/2014 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**της 18ης Αυγούστου 2014****για τον καθορισμό των ειδικών διατάξεων εφαρμογής των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 291,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Γειτονίας ⁽¹⁾, και ειδικότερα το άρθρο 12,Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 236/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για τον καθορισμό κοινών κανόνων και διαδικασιών για την εφαρμογή των μηχανισμών εξωτερικής δράσης της Ένωσης ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Μία από τις πτυχές του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 περιλαμβάνει τη συνεργασία μεταξύ, αφενός, ενός ή περισσότερων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, αφετέρου, μιας ή περισσότερων χωρών-εταίρων, όπως ορίζονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού, και/ή τη Ρωσική Ομοσπονδία, η οποία πραγματοποιείται στο κοινό τμήμα των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης με στόχο την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας («CBC»).
- (2) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 236/2014 θεσπίζει κανόνες για την υλοποίηση της συνδρομής, οι οποίοι είναι κοινοί για όλους τους μηχανισμούς εξωτερικής δράσης.
- (3) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 232/2014 ορίζει ότι πρέπει να θεσπιστούν κανόνες εφαρμογής για τον καθορισμό των ειδικών διατάξεων υλοποίησης των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας. Οι κανόνες αυτοί θα περιλαμβάνουν διατάξεις μεταξύ άλλων σχετικά με το ποσοστό και τις μεθόδους συγχρηματοδότησης, το περιεχόμενο, την εκπόνηση, την τροποποίηση και το κλείσιμο των κοινών επιχειρησιακών προγραμμάτων, τον ρόλο και τη λειτουργία των δομών του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης της θέσης, της ταυτοποίησης, της λογοδοσίας και της ευθύνης τους, την περιγραφή των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και τις προϋποθέσεις για την τεχνική και δημοσιονομική διαχείριση της στήριξης της Ένωσης, τις διαδικασίες ανάκτησης σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, την προβολή και τις δράσεις ενημέρωσης, την επιμερισμένη και έμμεση διαχείριση.
- (4) Το έγγραφο προγραμματισμού που προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 καθορίζει τους στρατηγικούς στόχους που θα επιδιωχθούν από τη διασυνοριακή συνεργασία, καθώς και τους θεματικούς στόχους και τα αναμενόμενα ενδεικτικά αποτελέσματα αυτής της συνεργασίας, και περιλαμβάνει τον κατάλογο των κοινών επιχειρησιακών προγραμμάτων που πρέπει να καταρτιστούν.
- (5) Η διασυνοριακή συνεργασία θα πρέπει να εφαρμόζεται μέσω πολυετών κοινών επιχειρησιακών προγραμμάτων, τα οποία αφορούν τη συνεργασία σε σύνορο ή ομάδα συνόρων και περιλαμβάνουν πολυετείς προτεραιότητες που επιδιώκουν συνεκτικό σύνολο θεματικών στόχων και που μπορούν να εφαρμοστούν με τη στήριξη της Ένωσης.
- (6) Χρειάζεται να καθοριστούν κανόνες εφαρμογής που θεσπίζουν κοινές λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, ενώ παράλληλα θα παρέχεται στις συμμετέχουσες χώρες κάποιος βαθμός ευελιξίας όσον αφορά τις ειδικές για κάθε πρόγραμμα ρυθμίσεις για την οργάνωση και την υλοποίησή του, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών χαρακτηριστικών του. Με βάση αυτήν την αρχή και σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, οι συμμετέχουσες χώρες θα πρέπει να υποβάλουν από κοινού προς έγκριση στην Επιτροπή προτάσεις για κοινά επιχειρησιακά προγράμματα σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014.
- (7) Δεδομένου ότι όλες οι συμμετέχουσες χώρες πρόκειται να συμμετάσχουν στα όργανα λήψης αποφάσεων του προγράμματος, ενώ τα καθήκοντα υλοποίησης ανατίθενται συνήθως σε διαχειριστική αρχή που είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος, απαιτείται η θέσπιση κανόνων που θα διέπουν την οργανωτική δομή που καλύπτει τα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής και τον καταμερισμό των καθηκόντων μεταξύ των φορέων και εντός κάθε φορέα που συμμετέχει στις δομές του προγράμματος.

⁽¹⁾ ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 27.⁽²⁾ ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 95.

- (8) Με βάση τα διδάγματα που αποκομίσθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, η Επιτροπή δεν θα φέρει αυτομάτως την τελική ευθύνη για τις ανακτήσεις στις χώρες-εταίρους. Κατά συνέπεια, καταρτίστηκαν νέες διατάξεις στο πλαίσιο των κανόνων εφαρμογής, οι οποίες εκχωρούν περισσότερες αρμοδιότητες στις συμμετέχουσες χώρες σε ό,τι αφορά τη διαχείριση, τον έλεγχο και τον λογιστικό έλεγχο. Τα προγράμματα θα πρέπει να καθορίσουν τα δικά τους συστήματα διαχείρισης και ελέγχου με βάση αυτούς τους κανόνες. Οι χώρες-εταίροι θα πρέπει να επικουρούν τις διαχειριστικές αρχές κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων συστήνοντας εθνικές αρχές, σημεία επαφής για τον έλεγχο και ομάδες ελεγκτών.
- (9) Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, στις περιπτώσεις όπου αυτό απαιτείται, θα υπογραφούν συμφωνίες μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών και της διαχειριστικής αρχής για τον καθορισμό των διατάξεων που δεν εμπεριέχονται στις συμφωνίες χρηματοδότησης που έχουν υπογραφεί με τις χώρες-εταίρους ή με τη Ρωσική Ομοσπονδία.
- (10) Με βάση τα διδάγματα που αποκομίσθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, οι διαδικασίες παροχής επιχορηγήσεων και οι κανόνες που έχει καταρτίσει η Επιτροπή για τις εξωτερικές δράσεις δεν θα έχουν πλέον υποχρεωτικό χαρακτήρα. Θα πρέπει να επιτρέπεται στα προγράμματα να εφαρμόζουν διαδικασίες που έχουν καθιερώσει οι συμμετέχουσες χώρες με την προϋπόθεση ότι πληρούνται ορισμένα πρότυπα που προβλέπει ο παρών κανονισμός.
- (11) Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, η χρηματοδότηση δυνάμει του παρόντος κανονισμού μπορεί να συνδυαστεί με τη χρηματοδότηση που παρέχεται δυνάμει άλλων σχετικών κανονισμών της Ένωσης. Με αυτόν τον τρόπο, θα επιτραπεί η μεταφορά της χρηματοδότησης από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014 στα προγράμματα που χρηματοδοτούνται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾. Στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 231/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾ υφίσταται ισοδύναμος κανόνας για τη μεταφορά χρηματοδότησης στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014, προκειμένου να καλυφθεί η συμμετοχή των δικαιούχων του τελευταίου στα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας που υπόκεινται στον παρόντα κανονισμό. Οι νέοι αυτοί κανόνες θα απλουστεύσουν τις διαδικασίες διαχείρισης για τη συμμετοχή των χωρών αυτών στα προγράμματα.
- (12) Δεδομένου ότι συνήθως τα προγράμματα υλοποιούνται μέσω επιμερισμένης διαχείρισης, τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τους κανόνες της Ένωσης, και ιδιαίτερα τους κανόνες του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾ και του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012 ⁽⁴⁾ της Επιτροπής, καθώς επίσης και με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 ⁽⁵⁾ του Συμβουλίου. Η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσει τη χρήση των πόρων της Ένωσης σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων.
- (13) Τα εν λόγω μέτρα είναι σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της επιτροπής η οποία συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014.
- (14) Για τη διασφάλιση του έγκαιρου προγραμματισμού και της άμεσης υλοποίησης των προγραμμάτων, ο παρών κανονισμός πρέπει να τεθεί σε ισχύ την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει λεπτομερείς διατάξεις για την υλοποίηση προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας όπως ορίζεται στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και στο άρθρο 6 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 259).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 231/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, σχετικά με τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (IPA II) (ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 11).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L 298 της 26.10.2012, σ. 1).

⁽⁴⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1268/2012 της Επιτροπής, της 29ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ L 362 της 31.12.2012, σ. 1).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «πρόγραμμα»: κοινό επιχειρησιακό πρόγραμμα κατά την έννοια του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014·
- β) «συμμετέχουσες χώρες»: όλα τα κράτη μέλη, οι χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας και οποιαδήποτε χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου που συμμετέχει σε ένα πρόγραμμα·
- γ) «έγγραφο προγραμματισμού»: το έγγραφο που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και καθορίζει τους στρατηγικούς στόχους, τον κατάλογο των προγραμμάτων, την ενδεικτική πολυετή κατανομή των πόρων σε αυτά και τη γεωγραφική επιλεξιμότητα·
- δ) «περιοχή του προγράμματος»: οι βασικές περιφέρειες, οι γειτονικές περιφέρειες, τα κύρια κοινωνικά, οικονομικά ή πολιτιστικά κέντρα και οι εδαφικές μονάδες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφοι 3 και 4 αντίστοιχα του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014·
- ε) «βασικές περιφέρειες»: οι εδαφικές μονάδες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και οι μεθοριακές ζώνες στις γεωγραφικές οντότητες του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, όπως ορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού·
- στ) «γειτονικές περιφέρειες»: οι εδαφικές μονάδες που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και οι περιφέρειες που γειτονεύουν με βασικές περιφέρειες στις γεωγραφικές οντότητες του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου·
- ζ) «κοινή επιτροπή παρακολούθησης»: η κοινή επιτροπή που είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του προγράμματος·
- η) «διαχειριστική αρχή»: η αρχή ή ο φορέας που έχουν ορίσει οι συμμετέχουσες χώρες ως υπεύθυνη(ο) για τη διαχείριση του προγράμματος·
- θ) «εθνική αρχή»: η οντότητα που ορίζει κάθε συμμετέχουσα χώρα η οποία φέρει την τελική ευθύνη για τη στήριξη της διαχειριστικής αρχής κατά την υλοποίηση του προγράμματος στην επικράτειά της·
- ι) «κοινή τεχνική γραμματεία»: ο φορέας που συστήνουν οι συμμετέχουσες χώρες, ο οποίος επικουρεί τους φορείς του προγράμματος·
- ια) «χρηματοδοτικά μέσα»: μέτρα της Ένωσης για χρηματοδοτική ενίσχυση, σε συμπληρωματική βάση, με σκοπό την επίτευξη ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στόχων πολιτικής της Ένωσης. Τα μέσα αυτά είναι δυνατό να έχουν τη μορφή επενδύσεων μετοχικού ή οιονεί μετοχικού κεφαλαίου, δανείων ή εγγυήσεων ή άλλων μέσων επιμερισμού κινδύνου και να συνδυάζονται, εφόσον ενδείκνυται, με επιχορηγήσεις·
- ιβ) «χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας»: οι χώρες και τα εδάφη που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, η Ρωσική Ομοσπονδία και οι δικαιούχοι που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 231/2014, στην περίπτωση συγχρηματοδότησης δυνάμει του τελευταίου·
- ιγ) «παρατυπίες»: οποιαδήποτε παραβίαση συμφωνίας χρηματοδότησης, σύμβασης ή του εφαρμοστέου δικαίου, που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα που εμπλέκεται στην υλοποίηση του προγράμματος, η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με τον καταλογισμό σε αυτόν αδικαιολόγητων δαπανών·
- ιδ) «συνεισφορά της Ένωσης»: το τμήμα των επιλέξιμων δαπανών του προγράμματος ή του έργου που χρηματοδοτείται από την Ένωση·
- ιε) «σύμβαση»: κάθε σύμβαση προμηθειών ή επιχορήγησης που συνάπτεται στο πλαίσιο ενός προγράμματος·
- ιστ) «μεγάλα έργα υποδομής»: έργα που περιλαμβάνουν σύνολο εργασιών, δραστηριοτήτων ή υπηρεσιών με στόχο την εκπλήρωση αδιαίρετου καθήκοντος συγκεκριμένου χαρακτήρα που εξυπηρετεί την υλοποίηση σαφώς καθορισμένων στόχων κοινού ενδιαφέροντος για τους σκοπούς της πραγματοποιήσιμης επενδύσεων με διασυνοριακό αντίκτυπο και οφέλη και όπου τμήμα του προϋπολογισμού ύψους τουλάχιστον 2,5 εκατ. ευρώ εκχωρείται για την αγορά υποδομών·

- ιζ) «ενδιάμεσος φορέας»: κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που ενεργεί υπό την ευθύνη διαχειριστικής αρχής ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος τέτοιας αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν έργα·
- ιη) «ανάδοχος»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο με το οποίο έχει συναφθεί σύμβαση προμηθειών·
- ιδ) «δικαιούχος»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο με το οποίο έχει υπογραφεί σύμβαση επιχορήγησης·
- κ) «λογιστική χρήση»: η περίοδος από την 1η Ιουλίου έως την 30ή Ιουνίου, εκτός από την πρώτη λογιστική χρήση, η οποία καλύπτει την περίοδο από την ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας της δαπάνης έως την 30ή Ιουνίου 2015. Η τελική λογιστική χρήση καλύπτει την περίοδο από την 1η Ιουλίου 2023 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2024. Σε περίπτωση έμμεσης διαχείρισης με διεθνή οργανισμό κατά την έννοια του άρθρου 80, η λογιστική χρήση συμπίπτει με το οικονομικό έτος·
- κα) «οικονομικό έτος»: η περίοδος από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Προγράμματα

Άρθρο 3

Κατάρτιση

Κάθε πρόγραμμα καταρτίζεται με κοινή συμφωνία όλων των συμμετεχουσών χωρών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014, το έγγραφο προγραμματισμού και τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 4

Περιεχόμενο

Ειδικότερα, κάθε πρόγραμμα περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες:

1. Εισαγωγή: σύντομη περιγραφή των σταδίων κατάρτισης του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων σχετικά με διαβουλεύσεις και ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν για τη συμμετοχή των συμμετεχουσών χωρών και άλλων ενδιαφερομένων μερών στην κατάρτιση του προγράμματος.
2. Περιγραφή της περιοχής του προγράμματος:
 - α) Βασικές περιφέρειες: κατάλογος των επιλέξιμων εδαφικών μονάδων όπως καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού και, κατά περίπτωση, κάθε επέκταση σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού·
 - β) Γειτονικές περιφέρειες, κατά περίπτωση: κατάλογος των γειτονικών περιφερειών, αιτιολόγηση της συμπερίληψής τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στο πρόγραμμα, όπως έχουν οριστεί από τις συμμετέχουσες χώρες·
 - γ) Κύρια κοινωνικά, οικονομικά ή πολιτιστικά κέντρα που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014, κατά περίπτωση: κατάλογος των εντοπισθέντων κέντρων ανά προτεραιότητα, αιτιολόγηση της συμπερίληψής τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στο πρόγραμμα, όπως έχουν οριστεί από τις συμμετέχουσες χώρες·
 - δ) Χάρτης της περιοχής του προγράμματος, όπου αναφέρεται η ονομασία κάθε εδαφικής μονάδας και, εάν συντρέχει περίπτωση, γίνεται διάκριση μεταξύ των εδαφικών μονάδων που αναφέρονται στα σημεία α), β) και γ)·
 - ε) Εκτός από την περιγραφή της περιοχής του προγράμματος, κατά περίπτωση, στο πρόγραμμα αναφέρεται η πρόθεση χρήσης του άρθρου 10 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο έγγραφο προγραμματισμού.

3. Στρατηγική του προγράμματος:

- α) περιγραφή της στρατηγικής του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής θεματικών στόχων και των αντίστοιχων προτεραιοτήτων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο έγγραφο προγραμματισμού·
- β) αιτιολόγηση της στρατηγικής που επιλέχθηκε με βάση:
 - ανάλυση της κοινωνικοοικονομικής περιβαλλοντικής κατάστασης της περιοχής του προγράμματος σε ό,τι αφορά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα, καθώς και τις μεσοπρόθεσμες ανάγκες που προκύπτουν από την εν λόγω ανάλυση,
 - περιγραφή των διδαγμάτων που αποκομίσθηκαν από προηγούμενες εμπειρίες σε διασυνοριακά προγράμματα,
 - βάσει ευρύτερης διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη, πληροφορίες σχετικά με τη συνάφεια με άλλα χρηματοδοτούμενα από την Ένωση προγράμματα στις συγκεκριμένες χώρες και περιφέρειες, καθώς και ανάλυση της συνάφειας με τις εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές και πολιτικές,
 - ανάλυση επικινδυνότητας και μέτρα μετριασμού·
- γ) περιγραφή των αντικειμενικά επαληθεύσιμων δεικτών, που περιλαμβάνει ειδικότερα:
 - τα προσδοκώμενα αποτελέσματα για κάθε προτεραιότητα και τους αντίστοιχους δείκτες αποτελεσμάτων, με τιμή αναφοράς και τιμή στόχου,
 - τους δείκτες εκκρών για κάθε προτεραιότητα, συμπεριλαμβανομένης της τιμής του ποσοτικού στόχου, που αναμένεται ότι θα συμβάλουν στα αποτελέσματα.
- δ) περιγραφή των τρόπων συνεκτίμησης των ακόλουθων εγκάρσιων ζητημάτων, κατά περίπτωση: δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα, περιβαλλοντική βιωσιμότητα, ισότητα των φύλων και HIV/AIDS.

4. Δομές και ορισμός των αρμόδιων αρχών και των φορέων διαχείρισης:

- α) τη σύνθεση και τα καθήκοντα της κοινής επιτροπής παρακολούθησης·
- β) τη διαχειριστική αρχή και τη διαδικασία ορισμού της·
- γ) τις εθνικές αρχές όλων των συμμετεχουσών χωρών, και ιδίως την αρχή κάθε συμμετέχουσας χώρας που αναφέρεται στα άρθρα 20 και 31 και, κατά περίπτωση, τις δομές υποστήριξης, εκτός εκείνων που αναφέρονται στα στοιχεία ε) και στ)·
- δ) τη διαδικασία σύστασης της κοινής τεχνικής γραμματείας, εγκατάστασης υποκαταστημάτων και καθορισμού των καθηκόντων, εάν συντρέχει περίπτωση·
- ε) την αρχή ελέγχου και τα μέλη της ομάδας ελεγκτών·
- στ) τον (τους) φορέα(-είς) που ορίζονται ως σημεία επαφής για τον έλεγχο σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες και τα καθήκοντά του (τους) δυνάμει του άρθρου 32·

5. Υλοποίηση του προγράμματος:

- α) συνοπτική περιγραφή των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 30·
- β) χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του προγράμματος·
- γ) περιγραφή των διαδικασιών επιλογής έργων σύμφωνα με το άρθρο 30·
- δ) περιγραφή ανά προτεραιότητα του είδους της στήριξης σύμφωνα με το άρθρο 38, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης καταλόγου των έργων που θα επιλεγούν μέσω διαδικασίας άμεσης ανάθεσης ή των συνεισφορών στα χρηματοδοτικά μέσα. Περιλαμβάνεται επίσης ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για την επιλογή των έργων που θα χρηματοδοτηθούν σύμφωνα με το άρθρο 41·
- ε) περιγραφή της προγραμματισμένης χρήσης της τεχνικής συνδρομής και των εφαρμοστέων διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων·
- στ) περιγραφή των συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης, καθώς και ενδεικτικό σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης για όλη τη διάρκεια του προγράμματος·

- ζ) την επικοινωνιακή στρατηγική για όλη την περίοδο του προγράμματος και ενδεικτικό σχέδιο ενημέρωσης και επικοινωνίας για το πρώτο έτος·
- η) πληροφορίες σχετικά με την τήρηση των ρυθμιστικών απαιτήσεων που προβλέπονται στην οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1)·
- θ) ενδεικτικό χρηματοδοτικό σχέδιο που περιλαμβάνει δύο πίνακες (χωρίς κατανομή ανά συμμετέχουσα χώρα):
 - πίνακα όπου διευκρινίζονται οι ετήσιες προσωρινές δημοσιονομικές πιστώσεις για τις προβλεπόμενες αναλήψεις υποχρεώσεων και πληρωμές για τη στήριξη από την Ένωση για κάθε θεματικό στόχο και την τεχνική συνδρομή. Οι πιστώσεις του πρώτου έτους περιλαμβάνουν το κόστος των προπαρασκευαστικών δράσεων σύμφωνα με το άρθρο 16,
 - πίνακα όπου διευκρινίζονται τα προσωρινά ποσά των δημοσιονομικών πιστώσεων της στήριξης της Ένωσης και η συγχρηματοδότηση για ολόκληρη την προγραμματική περίοδο για κάθε θεματικό στόχο και την τεχνική συνδρομή.
- ι) τους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών που αναφέρονται στα άρθρα 48 και 49·
- ια) την κατανομή των ευθυνών μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών σύμφωνα με το άρθρο 74·
- ιβ) τους κανόνες μεταφοράς, χρήσης και παρακολούθησης της συγχρηματοδότησης·
- ιγ) περιγραφή των συστημάτων πληροφορικής για την υποβολή εκθέσεων και την ανταλλαγή μηχανογραφημένων δεδομένων μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και της Επιτροπής·
- ιδ) τη(ις) γλώσσα(ες) που έχουν εγκριθεί από το πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 7.

Άρθρο 5

Έγκριση

1. Εντός ενός έτους από την έγκριση του προγράμματος προγραμματισμού, οι συμμετέχουσες χώρες υποβάλλουν από κοινού στην Επιτροπή πρόταση προγράμματος, η οποία περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 4. Οι συμμετέχουσες χώρες επιβεβαιώνουν εγγράφως τη συμφωνία τους με το περιεχόμενο του προγράμματος πριν από την υποβολή του στην Επιτροπή.
2. Η Επιτροπή ελέγχει αν το πρόγραμμα περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 4. Η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσο το πρόγραμμα συνάδει με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014, το έγγραφο προγραμματισμού, τον παρόντα κανονισμό και κάθε άλλη σχετική ενωσιακή νομοθεσία. Ειδικότερα, η αξιολόγηση καλύπτει τα εξής:
 - α) την ποιότητα της ανάλυσης, τη συνέπειά της ως προς τις προτεινόμενες προτεραιότητες και τα άλλα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ένωση,
 - β) την ακρίβεια του χρηματοδοτικού σχεδίου,
 - γ) τη συμμόρφωση με την οδηγία 2001/42/ΕΚ.
3. Εντός τριών μηνών από την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος η Επιτροπή υποβάλλει παρατηρήσεις και ζητεί τις απαραίτητες αναθεωρήσεις. Εντός δύο μηνών από το αίτημα της Επιτροπής, οι συμμετέχουσες χώρες παρέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία. Εντός έξι μηνών από την ημερομηνία υποβολής του προγράμματος, η Επιτροπή εγκρίνει το πρόγραμμα με την προϋπόθεση ότι έχουν ληφθεί δεόντως υπόψη όλες οι παρατηρήσεις της. Η Επιτροπή δύναται να παρατείνει τις εν λόγω προθεσμίες ανάλογα με το είδος των απαιτούμενων αναθεωρήσεων.
4. Όλα τα προγράμματα εγκρίνονται με απόφαση της Επιτροπής για ολόκληρη τη διάρκειά τους σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014.

Άρθρο 6

Αναθεώρηση

1. Οι προσαρμογές των προγραμμάτων που δεν επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό το είδος και τους στόχους του προγράμματος θεωρούνται μη ουσιαστικές. Ειδικότερα:
 - α) σωρευτικές αλλαγές έως και κατά 20 % της αρχικά διατεθείσας συνεισφοράς της Ένωσης σε κάθε θεματικό στόχο ή την τεχνική συνδρομή ή κατόπιν τροποποίησης δυνάμει της παραγράφου 2 με μεταφορά μεταξύ των θεματικών στόχων ή από την τεχνική συνδρομή στους θεματικούς στόχους·
 - β) σωρευτικές αλλαγές έως και κατά 20 % της αρχικά διατεθείσας συνεισφοράς της Ένωσης σε κάθε θεματικό στόχο ή κατόπιν τροποποίησης δυνάμει της παραγράφου 2 με μεταφορά από τους θεματικούς στόχους στην τεχνική συνδρομή.

(1) Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ. 30).

Η διαχειριστική αρχή δύναται να επιφέρει απευθείας αλλαγές στο χρηματοδοτικό σχέδιο του προγράμματος οι οποίες αναφέρονται στο στοιχείο α) κατόπιν προηγούμενης έγκρισης της κοινής επιτροπής παρακολούθησης. Η διαχειριστική αρχή ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με οποιαδήποτε σχετική αλλαγή το αργότερο στην επόμενη ετήσια έκθεση, και παρέχει στην Επιτροπή όλα τα απαραίτητα επιπλέον στοιχεία.

Σε περίπτωση αλλαγών στο χρηματοδοτικό σχέδιο του προγράμματος που αναφέρονται στο στοιχείο β), η διαχειριστική αρχή ζητεί εκ των προτέρων την έγκριση της κοινής επιτροπής παρακολούθησης και της Επιτροπής.

2. Κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος της κοινής επιτροπής παρακολούθησης ή πρωτοβουλία της Επιτροπής, κατόπιν διαβούλευσης με την κοινή επιτροπή παρακολούθησης, τα προγράμματα μπορούν να αναθεωρηθούν λόγω μιας εκ των εξής περιπτώσεων:

α) αναθεώρηση του εγγράφου προγραμματισμού·

β) σημαντικές κοινωνικοοικονομικές αλλαγές ή ουσιαστικές αλλαγές στην περιοχή του προγράμματος·

γ) δυσκολίες ως προς την υλοποίηση·

δ) αλλαγές στο χρηματοδοτικό σχέδιο εκτός του περιθωρίου ευελιξίας που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ή οποιαδήποτε αλλαγή που επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τον χαρακτήρα και τους στόχους του προγράμματος·

ε) έλεγχοι, παρακολούθηση και αξιολογήσεις.

3. Τα αιτήματα αναθεώρησης των προγραμμάτων πρέπει να είναι δεόντως αιτιολογημένα και να αντικατοπτρίζουν τον αναμενόμενο αντίκτυπο των αλλαγών στο πρόγραμμα.

4. Η Επιτροπή αξιολογεί τις πληροφορίες που της παρέχονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3. Εάν η Επιτροπή διατυπώσει παρατηρήσεις, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει όλες τις απαραίτητες συμπληρωματικές πληροφορίες στην Επιτροπή. Εντός πέντε μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αναθεώρησης, η Επιτροπή την εγκρίνει με την προϋπόθεση ότι έχουν ληφθεί δεόντως υπόψη όλες οι παρατηρήσεις της.

5. Κάθε αναθεώρηση προγράμματος στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 ή στο άρθρο 66 παράγραφος 5 εγκρίνεται με απόφαση της Επιτροπής και ενδέχεται να συνεπάγεται τροποποίηση των συμφωνιών χρηματοδότησης που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9.

Άρθρο 7

Χρήση γλωσσών

1. Κάθε πρόγραμμα χρησιμοποιεί μία ή περισσότερες επίσημες γλώσσες της Ένωσης ως γλώσσα(ες) εργασίας. Επιπλέον, οι συμμετέχουσες χώρες δύναται επίσης να αποφασίσουν να χρησιμοποιήσουν ως γλώσσες εργασίας άλλες μη επίσημες γλώσσες της Ένωσης. Η επιλογή της(ων) γλώσσας(ών) εργασίας περιγράφεται στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 4.

2. Για να ληφθεί υπόψη η εταιρική πτυχή των προγραμμάτων, οι δικαιούχοι μπορούν να υποβάλουν στη διαχειριστική αρχή έγγραφα σχετικά με το έργο τους, στην εθνική τους γλώσσα, υπό την προϋπόθεση ότι η δυνατότητα αυτή θα αναφέρεται συγκεκριμένα στο πρόγραμμα και ότι η κοινή επιτροπή παρακολούθησης θα προβλέπει, μέσω της διαχειριστικής αρχής, την κάλυψη των ενδεχόμενων αναγκών διερμηνείας και μετάφρασης.

3. Το κόστος διερμηνείας και μετάφρασης για όλες τις γλώσσες που έχουν επιλεγεί από το πρόγραμμα καλύπτεται είτε σε επίπεδο προγράμματος από τον προϋπολογισμό για την τεχνική συνδρομή είτε σε επίπεδο έργου από τον προϋπολογισμό κάθε επιμέρους έργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Συμφωνίες χρηματοδότησης

Άρθρο 8

Συμφωνίες χρηματοδότησης με χώρες-εταίρους διασυνοριακής συνεργασίας

1. Η Επιτροπή συνάπτει συμφωνίες χρηματοδότησης με καθεμία από τις χώρες-εταίρους διασυνοριακής συνεργασίας. Συμφωνίες χρηματοδότησης μπορούν επίσης να υπογράφονται από τις άλλες συμμετέχουσες χώρες και από τη διαχειριστική αρχή ή από τη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή.

2. Οι συμφωνίες χρηματοδότησης υπογράφονται το αργότερο στα τέλη του έτους που ακολουθεί το έτος έκδοσης της απόφασης έγκρισης του προγράμματος από την Επιτροπή. Ωστόσο, στην περίπτωση που σε ένα πρόγραμμα συμμετέχουν περισσότερες από μία χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας, υπογράφεται τουλάχιστον μία συμφωνία χρηματοδότησης από όλα τα μέρη πριν από αυτήν την ημερομηνία. Οι άλλες χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας δύνανται να υπογράψουν τις αντίστοιχες συμφωνίες χρηματοδότησης τους σε μεταγενέστερο στάδιο. Όσο εκκρεμεί η θέση σε ισχύ της συμφωνίας χρηματοδότησης του, η εξωτερική συνιστώσα του προγράμματος με τη συγκεκριμένη χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας δεν μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή. Στην περίπτωση που ένα πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 231/2014 και που σε αυτό συμμετέχουν περισσότερες από μία χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας, υπογράφεται τουλάχιστον μία συμφωνία χρηματοδότησης με μία συμμετέχουσα χώρα-εταίρο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 ή με τη Ρωσική Ομοσπονδία από όλα τα μέρη, το αργότερο στα τέλη του έτους που ακολουθεί το έτος έκδοσης της απόφασης έγκρισης του προγράμματος από την Επιτροπή.

Άρθρο 9

Συμφωνίες χρηματοδότησης με συγχρηματοδοτούσες χώρες-εταίρους διασυνοριακής συνεργασίας

1. Σε περίπτωση μεταφοράς της συγχρηματοδότησης χώρας-εταίρου διασυνοριακής συνεργασίας στη διαχειριστική αρχή, η συμφωνία χρηματοδότησης που αναφέρεται στο άρθρο 8 υπογράφεται και από τα άλλα συμμετέχοντα κράτη μέλη και τις χώρες-εταίρους διασυνοριακής συνεργασίας, καθώς και από τη διαχειριστική αρχή ή από τη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή.
2. Η εν λόγω συμφωνία χρηματοδότησης περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη συγχρηματοδότηση της χώρας-εταίρου διασυνοριακής συνεργασίας, όπως:
 - α) το ποσό·
 - β) η επιδιωκόμενη χρήση και οι προϋποθέσεις χρήσης, συμπεριλαμβανομένων των προϋποθέσεων υποβολής αίτησης·
 - γ) λεπτομέρειες για τις πληρωμές·
 - δ) η δημοσιονομική διαχείριση·
 - ε) η τήρηση αρχείων·
 - στ) οι υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων·
 - ζ) οι επαληθεύσεις και οι έλεγχοι·
 - η) παρατυπίες και ανακτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Άλλες συμφωνίες ή μνημόνια συνεννόησης

Άρθρο 10

Περιεχόμενο

Η διαχειριστική αρχή δύναται να συνάψει μνημόνια συνεννόησης ή οποιαδήποτε άλλη συμφωνία με τις συμμετέχουσες χώρες, όπου αναφέρονται οι διατάξεις του προγράμματος, ειδικότερα διατάξεις σχετικά με την εθνική συγχρηματοδότηση, τις ειδικές δημοσιονομικές αρμοδιότητες, τους λογιστικούς ελέγχους και τις ανακτήσεις.

Το περιεχόμενο των εν λόγω μνημονίων συνεννόησης ή οποιασδήποτε άλλης συμφωνίας συνάδει με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού και της (των) συμφωνίας(-ιών) χρηματοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Υλοποίηση

Άρθρο 11

Μέθοδοι υλοποίησης

Τα προγράμματα υλοποιούνται συνήθως μέσω επιμερισμένης διαχείρισης με τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 59 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να προτείνουν την υλοποίηση μέσω έμμεσης διαχείρισης από χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας ή διεθνή οργανισμό σύμφωνα με το άρθρο 60 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.

Τα προγράμματα που υλοποιούνται βάσει έμμεσης διαχείρισης διέπονται από το τρίτο μέρος του παρόντος κανονισμού.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Άρθρο 12

Ποσοστό συγχρηματοδότησης

1. Η συγχρηματοδότηση ανέρχεται τουλάχιστον στο 10 % της ενωσιακής συνεισφοράς.
2. Η συγχρηματοδότηση κατανέμεται, ει δυνατόν, ισόρροπα σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, κατά τρόπον ώστε να επιτευχθεί, στο τέλος του προγράμματος, ο ελάχιστος στόχος του 10 %.
3. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του προγράμματος συμμορφώνονται με τους εφαρμοστέους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 13

Πηγές συγχρηματοδότησης

1. Η συγχρηματοδότηση προέρχεται από πηγές εκτός της Ένωσης.
2. Στο πλαίσιο κάθε προγράμματος οι συμμετέχουσες χώρες έχουν την ευχέρεια να καθορίσουν την πηγή, το ποσό και την κατανομή της συγχρηματοδότησης.
3. Εάν μια χώρα-εταίρος διασυννοριακής συνεργασίας δεσμευθεί να μεταφέρει τη συγχρηματοδότησή της στη διαχειριστική αρχή, οι ρυθμίσεις για την παροχή, τη χρήση και την παρακολούθηση της συγχρηματοδότησης καθορίζονται στη συμφωνία χρηματοδότησης που αναφέρεται στο άρθρο 9 και, κατά περίπτωση, στις συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 10.
4. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι ρυθμίσεις που ισχύουν για τη συγχρηματοδότηση μπορούν να καθοριστούν στις συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 10.

Άρθρο 14

Συνεισφορά σε είδος

1. Κάθε παροχή μη οικονομικών πόρων ατελώς από τρίτο θεωρείται συνεισφορά σε είδος σε επίπεδο προγράμματος και έργου. Το κόστος του προσωπικού που επιφορτίζεται με την εκτέλεση ενός έργου ή προγράμματος δεν θεωρείται συνεισφορά σε είδος, αλλά δύναται να θεωρηθεί τμήμα της ελάχιστης συγχρηματοδότησης κατά 10 % που αναφέρεται στο άρθρο 12, όταν καλύπτεται από δικαιούχους ή συμμετέχουσες χώρες.
2. Οι συνεισφορές σε είδος δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες και δεν μπορούν να θεωρηθούν τμήμα της ελάχιστης συγχρηματοδότησης κατά 10 % που αναφέρεται στο άρθρο 12.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Άρθρο 15

Περίοδος εκτέλεσης

Η περίοδος εκτέλεσης κάθε προγράμματος ξεκινά το νωρίτερο κατά την ημερομηνία έγκρισης του προγράμματος από την Επιτροπή και λήγει το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2024.

Άρθρο 16

Εναρκτήρια φάση του προγράμματος

1. Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, η έναρξη του προγράμματος στα συμμετέχοντα κράτη μέλη πραγματοποιείται με την παραλαβή της ειδοποίησης που αναφέρεται στο άρθρο 25 παράγραφος 4, με την οποία η Επιτροπή ενημερώνει ότι δεν σκοπεύει να ζητήσει τα έγγραφα που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο ή ότι δεν έχει παρατηρήσεις. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να ξεκινήσουν νωρίτερα τις προπαρασκευαστικές δράσεις που απαιτούνται για την ανάπτυξη των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου. Το σχετικό κόστος είναι επιλέξιμο σύμφωνα με το άρθρο 36.

2. Στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης που αναφέρεται στα άρθρα 80 και 82, η έναρξη του προγράμματος στις συμμετέχουσες χώρες πραγματοποιείται μετά από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας με την οποία ανατίθενται καθήκοντα εκτέλεσης του προϋπολογισμού σε διεθνή οργανισμό ή σε χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας.
3. Επιπλέον, μπορούν να αναληφθούν οι ακόλουθες περαιτέρω προπαρασκευαστικές ενέργειες που απαιτούνται για την έναρξη του προγράμματος:
 - α) σύσταση της διαχειριστικής αρχής και, όπου απαιτείται, της κοινής τεχνικής γραμματείας·
 - β) οι πρώτες συνεδριάσεις της κοινής επιτροπής παρακολούθησης, όπου συμμετέχουν και οι εκπρόσωποι των χωρών-εταίρων διασυνοριακής συνεργασίας που δεν έχουν υπογράψει ακόμη συμφωνία χρηματοδότησης ή στις οποίες η συμφωνία χρηματοδότησης δεν έχει ακόμη τεθεί σε ισχύ·
 - γ) προετοιμασία και έναρξη των διαδικασιών επιλογής έργων ή ανάθεσης συμβάσεων με ρήτρα αναστολής σχετικά με τη θέση σε ισχύ των συμφωνιών χρηματοδότησης.
4. Εν αναμονή της έναρξης ισχύος των αντίστοιχων συμφωνιών χρηματοδότησης, μπορούν να ξεκινήσουν μόνο οι προπαρασκευαστικές δράσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 3 σε συνεργασία με την οικεία χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας.

Άρθρο 17

Διακοπή του προγράμματος

1. Στην περίπτωση που καμία εκ των χωρών-εταίρων διασυνοριακής συνεργασίας δεν έχει υπογράψει τη σχετική συμφωνία χρηματοδότησης πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2, το πρόγραμμα διακόπτεται.

Οι ετήσιες δόσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης που έχουν ήδη δεσμευθεί παραμένουν διαθέσιμες για τον κανονικό χρόνο ισχύος τους, αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για δραστηριότητες που πραγματοποιούνται αποκλειστικά στα οικεία κράτη μέλη και για τις οποίες συνήφθησαν συμβάσεις πριν από την απόφαση της Επιτροπής για διακοπή του προγράμματος. Η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει την τελική έκθεση εντός τριών μηνών από τον τερματισμό των συμβάσεων στην Επιτροπή, η οποία ενεργεί σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3.

2. Όταν το πρόγραμμα δεν μπορεί να υλοποιηθεί λόγω προβλημάτων που προκύπτουν στις σχέσεις μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών και σε άλλες δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να διακόψει το πρόγραμμα πριν από την ημερομηνία λήξης της περιόδου εκτέλεσης, κατόπιν αιτήματος της κοινής επιτροπής παρακολούθησης ή ίδια πρωτοβουλία, αφού ζητήσει τη γνώμη της κοινής επιτροπής παρακολούθησης.

3. Στις περιπτώσεις διακοπής του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει την τελική έκθεση εντός έξι μηνών από την απόφαση της Επιτροπής. Μετά την εκκαθάριση των προηγούμενων πληρωμών προχρηματοδότησης, η Επιτροπή καταβάλλει το τελικό υπόλοιπο ή, κατά περίπτωση, εκδίδει εντολή ανάκτησης. Η Επιτροπή αποδεσμεύει επίσης το υπόλοιπο των αναλήψεων υποχρεώσεων.

Ως εναλλακτική επιλογή, μπορεί να αποφασιστεί η μείωση της κατανομής του προϋπολογισμού του προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο γ).

4. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, η στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης που αντιστοιχεί σε ετήσιες δόσεις που δεν έχουν ακόμη δεσμευθεί ή ετήσιες δόσεις που έχουν δεσμευθεί και αποδεσμευθεί εν όλω ή εν μέρει κατά τη διάρκεια του ίδιου οικονομικού έτους, και οι οποίες δεν έχουν διατεθεί εκ νέου σε άλλο πρόγραμμα της ίδιας κατηγορίας προγραμμάτων εξωτερικής συνεργασίας, διατίθενται σε εσωτερικά προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013.

Η στήριξη από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 232/2014 που αντιστοιχεί σε ετήσιες δόσεις που δεν έχουν ακόμη δεσμευθεί ή ετήσιες δόσεις που έχουν δεσμευθεί και αποδεσμευθεί εν όλω ή εν μέρει κατά τη διάρκεια του ίδιου δημοσιονομικού έτους χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση άλλων επιλέξιμων προγραμμάτων ή έργων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014.

Άρθρο 18

Έργα

1. Οι συμβάσεις για μεγάλα έργα υποδομής που έχουν επιλεγεί με άμεση ανάθεση υπογράφονται και η συνεισφορά στα χρηματοδοτικά μέσα παρέχεται πριν από τις 30 Ιουνίου 2019.
2. Όλες οι άλλες συμβάσεις πρέπει να υπογραφούν πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2021.
3. Όλες οι δραστηριότητες έργων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα ολοκληρώνονται το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2022.

Άρθρο 19

Ολοκλήρωση του προγράμματος

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2024 μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο δραστηριότητες που συνδέονται με την ολοκλήρωση του προγράμματος.
2. Θεωρείται ότι ένα πρόγραμμα έχει περατωθεί όταν:
 - α) έχουν κλείσει όλες οι συμβάσεις που έχουν συναφθεί στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος·
 - β) το τελικό υπόλοιπο έχει καταβληθεί ή επιστραφεί·
 - γ) οι εναπομένουσες πιστώσεις έχουν αποδεσμευθεί από την Επιτροπή.
3. Το κλείσιμο του προγράμματος δεν θίγει το δικαίωμα της Επιτροπής να προβεί, σε μεταγενέστερο στάδιο, σε δημοσιονομικές διορθώσεις έναντι της διαχειριστικής αρχής ή των δικαιούχων, εάν το τελικό ποσό του προγράμματος ή των έργων πρέπει να αναθεωρηθεί ύστερα από λογιστικούς ή άλλους ελέγχους που διενεργήθηκαν μετά την ημερομηνία περάτωσης.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΟΜΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Άρθρο 20

Ορισμός των αρχών και των φορέων διαχείρισης

1. Οι συμμετέχουσες χώρες επιλέγουν ως διαχειριστική αρχή δημόσια αρχή ή φορέα εθνικού, περιφερειακού ή τοπικού επιπέδου ή φορέα ιδιωτικού δικαίου με αποστολή παροχής δημόσιας υπηρεσίας. Μπορεί να επιλεγεί η ίδια διαχειριστική αρχή για περισσότερα του ενός επιχειρησιακά προγράμματα.
2. Οι συμμετέχουσες χώρες ορίζουν ως ενιαία αρχή ελέγχου εθνική δημόσια αρχή ή φορέα εθνικού, περιφερειακού ή τοπικού επιπέδου, λειτουργικά ανεξάρτητη(-ο) από τη διαχειριστική αρχή. Η αρχή ελέγχου βρίσκεται στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή. Μπορεί να ορισθεί η ίδια αρχή ελέγχου για περισσότερα από ένα επιχειρησιακά προγράμματα.
3. Ένας ή περισσότεροι ενδιάμεσοι φορείς δύνανται να οριστούν για να εκτελούν συγκεκριμένα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής υπό την ευθύνη της. Οι σχετικές ρυθμίσεις μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και των ενδιάμεσων φορέων καταγράφονται σε επίσημο έγγραφο. Ο ενδιάμεσος φορέας παρέχει εγγυήσεις για τη φερεγγυότητά του και τις ικανότητές του στον οικείο τομέα, καθώς και για τη διοικητική και δημοσιονομική του διαχείριση.
4. Οι συμμετέχουσες χώρες καθορίζουν στο πλαίσιο των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και, εάν συντρέχει περίπτωση, στις συμφωνίες χρηματοδότησης που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9 και/ή τις συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 10, τους κανόνες που διέπουν τις σχέσεις τους με τη διαχειριστική και την ελεγκτική αρχή, τις σχέσεις μεταξύ των αρχών αυτών και τις σχέσεις μεταξύ των αρχών αυτών και της Επιτροπής.
5. Το κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή δύναται, ίδια πρωτοβουλία, να ορίσει φορέα συντονισμού που θα ασκεί καθήκοντα συνδέσμου και θα παρέχει πληροφορίες στην Επιτροπή, θα συντονίζει τις δραστηριότητες των άλλων σχετικών ορισθέντων φορέων και θα προωθεί την εναρμονισμένη εφαρμογή του εφαρμοστέου δικαίου.
6. Κάθε συμμετέχουσα χώρα ορίζει:
 - α) εθνική αρχή, η οποία θα υποστηρίζει τη διαχειριστική αρχή κατά τη διαχείριση του προγράμματος σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης·
 - β) σημείο επαφής όσον αφορά τον έλεγχο για την υποστήριξη της διαχειριστικής αρχής στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της σχετικά με τον έλεγχο του προγράμματος·
 - γ) εκπρόσωπο της ομάδας των ελεγκτών δυνάμει του άρθρου 28 παράγραφος 2·
 - δ) εκπροσώπους που συμμετέχουν στην κοινή επιτροπή παρακολούθησης που αναφέρεται στο άρθρο 21.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Κοινή επιτροπή παρακολούθησης

Άρθρο 21

Κοινή επιτροπή παρακολούθησης

Εντός τριών μηνών από την ημερομηνία έγκρισης του προγράμματος από την Επιτροπή, οι συμμετέχουσες χώρες συστήνουν την κοινή επιτροπή παρακολούθησης.

Άρθρο 22

Σύνθεση της κοινής επιτροπής παρακολούθησης

1. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης απαρτίζεται από έναν ή περισσότερους εκπροσώπους που ορίζονται από κάθε συμμετέχουσα χώρα. Οι εκπρόσωποι ορίζονται ανάλογα με τα καθήκοντα και όχι σε προσωπική βάση. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης μπορεί να ορίσει και άλλα πρόσωπα ως παρατηρητές.
2. Οσάκις είναι εφικτό και σκόπιμο, οι συμμετέχουσες χώρες διασφαλίζουν την κατάλληλη συμμετοχή όλων των οικείων παραγόντων και ιδίως των τοπικών ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών, προκειμένου να διασφαλίσουν τη συμμετοχή τους στην υλοποίηση του προγράμματος.
3. Η Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της κοινής επιτροπής παρακολούθησης ως παρατηρητής. Καλείται να συμμετέχει σε κάθε συνεδρίαση της κοινής επιτροπής παρακολούθησης παράλληλα με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών χωρών. Η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει εάν θα συμμετάσχει στο σύνολο ή σε μέρος της συνεδρίασης της κοινής επιτροπής παρακολούθησης.
4. Την προεδρία της κοινής επιτροπής παρακολούθησης αναλαμβάνει ένα από τα μέλη της, εκπρόσωπος της διαχειριστικής αρχής, ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο κατά τα οριζόμενα στον εσωτερικό κανονισμό.
5. Εκπρόσωπος της διαχειριστικής αρχής, της κοινής τεχνικής γραμματείας ή του ενδιάμεσου φορέα που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 3 διορίζεται στη θέση του γραμματέα της κοινής επιτροπής παρακολούθησης.

Άρθρο 23

Λειτουργία

1. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης συντάσσει και εγκρίνει ομόφωνα τον εσωτερικό κανονισμό της.
2. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης επιδιώκει τη λήψη αποφάσεων με συναίνεση. Δύναται να θέσει ορισμένες αποφάσεις σε ψηφοφορία, ιδίως εκείνες που αφορούν την τελική επιλογή των έργων και τα ποσά επιχορηγήσεων που κατανέμονται σε αυτά σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της.
3. Κάθε συμμετέχουσα χώρα έχει ίσα δικαιώματα ψήφου ανεξάρτητα από τον αριθμό των εκπροσώπων που έχει ορίσει.
4. Ο γραμματέας, η Επιτροπή ή οποιοσδήποτε άλλος παρατηρητής δεν έχουν δικαίωμα ψήφου.
5. Ο πρόεδρος της κοινής επιτροπής παρακολούθησης τελεί χρέη συντονιστή και διευθύνει τις συζητήσεις. Ο πρόεδρος έχει δικαίωμα ψήφου εφόσον εκπροσωπεί συμμετέχουσα χώρα.
6. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο. Συγκαλείται από τον πρόεδρό της κατόπιν αιτήματος της διαχειριστικής αρχής ή κατόπιν δεόντως αιτιολογημένου αιτήματος οποιασδήποτε συμμετέχουσας χώρας ή της Επιτροπής. Δύναται επίσης να λαμβάνει αποφάσεις μέσω γραπτής διαδικασίας με πρωτοβουλία του προέδρου της, της διαχειριστικής αρχής ή οποιασδήποτε συμμετέχουσας χώρας σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της.
7. Στο τέλος κάθε συνεδρίασης της κοινής επιτροπής παρακολούθησης συντάσσονται πρακτικά που συνοπογράφονται από τον πρόεδρο και τον γραμματέα. Αντίγραφο των εν λόγω πρακτικών κοινοποιείται στους εκπροσώπους των συμμετεχουσών χωρών, στην Επιτροπή και σε κάθε άλλο παρατηρητή.

Άρθρο 24

Καθήκοντα της κοινής επιτροπής παρακολούθησης

1. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης παρακολουθεί την υλοποίηση και την πρόοδο του προγράμματος ως προς τις προτεραιότητες του με βάση αντικειμενικά επαληθεύσιμους δείκτες και σχετικές τιμές στόχων που καθορίζονται στο πρόγραμμα. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης εξετάζει όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν τις επιδόσεις του προγράμματος.
2. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης δύναται να εκδίδει συστάσεις προς τη διαχειριστική αρχή αναφορικά με την υλοποίηση και την αξιολόγηση του προγράμματος. Παρακολουθεί τα μέτρα που λαμβάνονται κατόπιν των συστάσεών της.
3. Ειδικότερα, η κοινή επιτροπή παρακολούθησης:
 - α) εγκρίνει το πρόγραμμα εργασιών και το χρηματοδοτικό σχέδιο της διαχειριστικής αρχής, συμπεριλαμβανομένης της προγραμματισμένης χρήσης της τεχνικής συνδρομής·
 - β) παρακολουθεί την εφαρμογή του προγράμματος εργασιών και του χρηματοδοτικού σχεδίου από τη διαχειριστική αρχή·
 - γ) εγκρίνει τα κριτήρια επιλογής των έργων που θα λάβουν χρηματοδότηση από το πρόγραμμα·
 - δ) είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής που ισχύει για τα έργα που πρόκειται να λάβουν χρηματοδότηση από το πρόγραμμα·
 - ε) εγκρίνει κάθε πρόταση αναθεώρησης του προγράμματος·
 - στ) εξετάζει το σύνολο των υποβληθεισών από τη διαχειριστική αρχή εκθέσεων και λαμβάνει, κατά περίπτωση, τα κατάλληλα μέτρα·
 - ζ) εξετάζει τυχόν αμφιλεγόμενες περιπτώσεις που της γνωστοποιεί η διαχειριστική αρχή·
 - η) εξετάζει και εγκρίνει την ετήσια έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 77·
 - θ) εξετάζει και εγκρίνει το ετήσιο σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 78·
 - ι) εξετάζει και εγκρίνει τα ετήσια σχέδια ενημέρωσης και επικοινωνίας που αναφέρονται στο άρθρο 79·
4. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 3 στοιχείο δ), η κοινή επιτροπή παρακολούθησης δύναται να συστήσει επιτροπή επιλογής έργων που ενεργεί υπό την ευθύνη της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Διαχειριστική αρχή

Άρθρο 25

Ορισμός

1. Η διαχειριστική αρχή που έχει επιλεγεί από τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα υποβάλλεται σε διαδικασία ορισμού στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένη κατόπιν απόφασης στο κατάλληλο επίπεδο.
2. Η διαδικασία ορισμού βασίζεται σε έκθεση και γνωμοδότηση ανεξάρτητου ελεγκτικού φορέα που αξιολογεί τη συμμόρφωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου των ενδιάμεσων φορέων σε αυτά, με τα κριτήρια ορισμού που προβλέπονται στο παράρτημα I του παρόντος κανονισμού. Ο ελεγκτικός φορέας λαμβάνει υπόψη, κατά περίπτωση, εάν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος είναι παρόμοια με τα συστήματα που τέθηκαν σε εφαρμογή κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, καθώς επίσης και κάθε αποδεικτικό στοιχείο για την αποτελεσματική λειτουργία τους.

Ο ανεξάρτητος ελεγκτικός φορέας είναι η αρχή ελέγχου ή άλλος φορέας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου με την απαραίτητη ελεγκτική ικανότητα, ο οποίος είναι ανεξάρτητος ως προς τη λειτουργία του από τη διαχειριστική αρχή. Διεκπεραιώνει τις εργασίες του σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου.

3. Το κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή την επίσημη απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 το συντομότερο δυνατόν μετά την έγκριση του προγράμματος από την Επιτροπή.

4. Εντός δύο μηνών από την παραλαβή της επίσημης απόφασης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή δύναται να ζητήσει την έκθεση και τη γνωμοδότηση του ανεξάρτητου ελεγκτικού φορέα και την περιγραφή του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου ιδίως σχετικά με τα τμήματα που αφορούν την επιλογή των έργων. Εάν η Επιτροπή δεν προτίθεται να ζητήσει την υποβολή αυτών των εγγράφων, ειδοποιεί σχετικά το κράτος μέλος το συντομότερο δυνατόν. Εάν η Επιτροπή ζητήσει τα εν λόγω έγγραφα, δύναται να διατυπώσει παρατηρήσεις εντός δύο μηνών από την παραλαβή των εν λόγω εγγράφων, τα οποία επανεξετάζονται αφού ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις. Εάν η Επιτροπή δεν έχει αρχικές ή περαιτέρω παρατηρήσεις, ειδοποιεί σχετικά το κράτος μέλος το συντομότερο δυνατόν.

5. Σε περίπτωση που από τα υφιστάμενα αποτελέσματα των λογιστικών και άλλων ελέγχων προκύπτει ότι η διορισθείσα αρχή δεν πληροί πλέον τα κριτήρια της παραγράφου 2, το κράτος μέλος θεσπίζει, στο κατάλληλο επίπεδο, τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα και ορίζει περίοδο συμμόρφωσης ανάλογα με τη σοβαρότητα του προβλήματος, κατά την οποία πρέπει να αναληφθούν τα εν λόγω διορθωτικά μέτρα.

Σε περίπτωση που η διορισμένη αρχή δεν υλοποιήσει τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα εντός της περιόδου συμμόρφωσης που καθόρισε το κράτος μέλος, επιβάλλεται παύση του διορισμού της από το ίδιο το κράτος μέλος στο κατάλληλο επίπεδο.

Το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή αμελλητί όταν:

- διορισθείσα αρχή τίθεται σε περίοδο συμμόρφωσης και παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα διορθωτικά μέτρα και την αντίστοιχη περίοδο συμμόρφωσης, ή
- μετά την εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων λήγει η περίοδος συμμόρφωσης, ή
- παύει ο διορισμός της αρχής.

Η γνωστοποίηση υπαγωγής διορισμένου φορέα σε περίοδο συμμόρφωσης από το κράτος μέλος, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 61, δεν συνεπάγεται διακοπή της επεξεργασίας των αιτήσεων πληρωμής.

Σε περίπτωση επιβολής παύσης του ορισμού διαχειριστικής αρχής, οι συμμετέχουσες αρχές διορίζουν νέα αρχή ή φορέα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 20 παράγραφος 1, που αναλαμβάνει τα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής. Ο εν λόγω φορέας ή αρχή υποβάλλεται στη διαδικασία ορισμού που προβλέπεται στην παράγραφο 2 και η Επιτροπή ενημερώνεται σχετικά σύμφωνα με την παράγραφο 4. Η αλλαγή αυτή συνεπάγεται υποχρεωτική αναθεώρηση του προγράμματος δυνάμει του άρθρου 6.

Άρθρο 26

Καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής

1. Η διαχειριστική αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του προγράμματος σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των αποφάσεων της κοινής επιτροπής παρακολούθησης με το εφαρμοστέο δίκαιο και τις εφαρμοστέες διατάξεις.
2. Όσον αφορά τη διαχείριση του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή:
 - α) υποστηρίζει το έργο της κοινής επιτροπής παρακολούθησης και της παρέχει τα απαιτούμενα στοιχεία για την εκτέλεση των καθηκόντων της, και ιδίως δεδομένα που αφορούν την πρόοδο του προγράμματος ως προς την επίτευξη των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων και στόχων·
 - β) συντάσσει και, κατόπιν εγκρίσεως της κοινής επιτροπής παρακολούθησης, υποβάλλει την ετήσια και την τελική έκθεση στην Επιτροπή·
 - γ) κοινοποιεί στους ενδιαφεσους φορείς, την κοινή τεχνική γραμματεία, την αρχή ελέγχου και τους δικαιούχους πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την υλοποίηση του έργου·
 - δ) εγκαθιστά και συντηρεί μηχανογραφημένο σύστημα για την καταχώριση και την αποθήκευση δεδομένων σχετικά με κάθε έργο, τα οποία είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, τους λογιστικούς και λοιπούς ελέγχους, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδομένων για τους μεμονωμένους συμμετέχοντες σε έργα. Ειδικότερα, καταγράφει και αποθηκεύει τεχνικές και οικονομικές εκθέσεις για κάθε έργο. Το σύστημα παρέχει όλα τα απαραίτητα δεδομένα για την κατάρτιση αιτήσεων πληρωμών και ετησίων λογαριασμών, συμπεριλαμβανομένων των αρχείων των ανακτησίμων ποσών, των ανακτηθέντων ποσών και των ποσών που μειώθηκαν κατόπιν ακύρωσης του συνόλου ή μέρους της συνεισφοράς σε ένα έργο ή πρόγραμμα·
 - ε) διενεργεί, κατά περίπτωση, μελέτες εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε επίπεδο προγράμματος·
 - στ) εφαρμόζει τα ετήσια σχέδια ενημέρωσης και επικοινωνίας σύμφωνα με το άρθρο 79·

- ζ) εφαρμόζει τα ετήσια σχέδια παρακολούθησης και αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 78.
3. Σε ό,τι αφορά την επιλογή και τη διαχείριση των έργων, η διαχειριστική αρχή:
- α) καταρτίζει και κινεί τις διαδικασίες επιλογής·
- β) διαχειρίζεται τις διαδικασίες επιλογής έργων·
- γ) παρέχει στον κύριο δικαιούχο έγγραφο που καθορίζει τις προϋποθέσεις για τη στήριξη κάθε έργου, συμπεριλαμβανομένου του σχεδίου χρηματοδότησης και των προθεσμιών εκτέλεσης·
- δ) υπογράφει συμβάσεις με τους κύριους δικαιούχους·
- ε) διαχειρίζεται τα έργα.
4. Σε ό,τι αφορά την τεχνική συνδρομή, η διαχειριστική αρχή:
- α) διαχειρίζεται τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων·
- β) υπογράφει συμβάσεις με τους αναδόχους·
- γ) διαχειρίζεται τις συμβάσεις.
5. Σε ό,τι αφορά τη δημοσιονομική διαχείριση και τον έλεγχο του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή:
- α) επαληθεύει την παροχή των υπηρεσιών, την παράδοση των προμηθειών και/ή την εκτέλεση των εργασιών, καθώς και την καταβολή στους δικαιούχους των δαπανών που έχουν δηλώσει και τη συμμόρφωση των δαπανών με το εφαρμοστέο δίκαιο, τους κανόνες του προγράμματος και τις προϋποθέσεις για τη στήριξη των έργων·
- β) διασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε κατάλληλη λογιστική κωδικοποίηση για όλες τις συναλλαγές που αφορούν ένα έργο·
- γ) θέτει σε εφαρμογή αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης, λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους·
- δ) καθορίζει διαδικασίες που διασφαλίζουν την τήρηση όλων των εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και τους ελέγχους που απαιτούνται για την εξασφάλιση κατάλληλης διαδρομής ελέγχου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 30·
- ε) συντάσσει τη δήλωση διαχείρισης και την ετήσια σύνοψη που αναφέρονται στο άρθρο 68·
- στ) καταρτίζει και υποβάλλει στην Επιτροπή αιτήσεις πληρωμής σύμφωνα με το άρθρο 60·
- ζ) καταρτίζει τους ετήσιους λογαριασμούς·
- η) λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα όλων των λογιστικών ελέγχων που διενεργήθηκαν από την αρχή ελέγχου ή υπό την ευθύνη αυτής, κατά την κατάρτιση και την υποβολή αιτήσεων πληρωμής·
- θ) τηρεί μηχανογραφημένα λογιστικά αρχεία για τις δηλωθείσες στην Επιτροπή δαπάνες και για τις πληρωμές που λαμβάνουν οι δικαιούχοι·
- ι) τηρεί λογιστικά στοιχεία σχετικά με τα ποσά προς ανάκτηση και τα ποσά που μειώθηκαν κατόπιν ακύρωσης του συνόλου ή μέρους της επιχορήγησης.
6. Οι επαληθεύσεις βάσει της παραγράφου 5 στοιχείο α) περιλαμβάνουν τις ακόλουθες διαδικασίες:
- α) διοικητικές επαληθεύσεις για κάθε αίτηση πληρωμής που υποβάλλουν οι δικαιούχοι·
- β) επιτόπιες επαληθεύσεις έργων.
- Η συχνότητα και το πεδίο κάλυψης των επιτόπιων επαληθεύσεων είναι ανάλογα προς το ποσό της επιχορήγησης ενός έργου και το επίπεδο επικινδυνότητας που διαπιστώνεται κατά τις εν λόγω επαληθεύσεις και τους λογιστικούς ελέγχους που διενεργεί η αρχή ελέγχου για τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου συνολικά.
7. Οι επιτόπιες επαληθεύσεις έργων δυνάμει της παραγράφου 6 στοιχείο β) μπορούν να διενεργούνται σε δειγματοληπτική βάση.
8. Εάν το θεσμικό όργανο στο οποίο είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο του προγράμματος, οι ρυθμίσεις για τις επαληθεύσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 στοιχείο α) διασφαλίζουν τον επαρκή διαχωρισμό των καθηκόντων.

Άρθρο 27

Κοινή τεχνική γραμματεία και παραρτήματα

1. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να αποφασίσουν τη σύσταση κοινής τεχνικής γραμματείας, η οποία περιγράφεται στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 4.
2. Η κοινή τεχνική γραμματεία επικουρεί τη διαχειριστική αρχή, την κοινή επιτροπή παρακολούθησης και, κατά περίπτωση, την αρχή ελέγχου κατά την εκτέλεση των αντίστοιχων καθηκόντων τους. Ειδικότερα, ενημερώνει τους δυνητικούς δικαιούχους σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο των προγραμμάτων και επικουρεί τους δικαιούχους κατά την υλοποίηση του έργου. Μπορεί επίσης να οριστεί ως ενδιάμεσος φορέας που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 3.
3. Κατόπιν απόφασης των συμμετεχουσών χωρών, μπορούν να ιδρυθούν παραρτήματα στις συμμετέχουσες χώρες. Ο ρόλος τους περιγράφεται στο πρόγραμμα και μπορεί να περιλαμβάνει την επικοινωνία, την ενημέρωση και την επικούρηση της διαχειριστικής αρχής κατά την αξιολόγηση των έργων και την παρακολούθηση της υλοποίησης. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να ανατεθούν στα παραρτήματα καθήκοντα που συνεπάγονται την άσκηση δημόσιας εξουσίας ή την άσκηση διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά τα έργα.
4. Η λειτουργία της κοινής τεχνικής γραμματείας και των παραρτημάτων χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό για την τεχνική συνδρομή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Αρχή ελέγχου

Άρθρο 28

Καθήκοντα της αρχής ελέγχου

1. Η αρχή ελέγχου του προγράμματος διασφαλίζει τη διενέργεια λογιστικών ελέγχων στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου σε κατάλληλο δείγμα έργων και στους ετήσιους λογαριασμούς του προγράμματος.
2. Η αρχή ελέγχου επικουρείται από ομάδα ελεγκτών αποτελούμενη από έναν εκπρόσωπο κάθε χώρας που συμμετέχει στο πρόγραμμα.
3. Όταν οι λογιστικοί έλεγχοι διενεργούνται από φορέα εκτός της αρχής ελέγχου, η αρχή ελέγχου εγγυάται ότι ο εν λόγω φορέας διαθέτει την αναγκαία λειτουργική ανεξαρτησία.
4. Η αρχή ελέγχου εγγυάται ότι οι ελεγκτικές εργασίες συμμορφώνονται με τα διεθνώς αποδεκτά λογιστικά πρότυπα.
5. Εντός 9 μηνών από την υπογραφή της πρώτης συμφωνίας χρηματοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2, η αρχή ελέγχου υποβάλλει στην Επιτροπή στρατηγική για τη διενέργεια των λογιστικών ελέγχων. Η στρατηγική λογιστικού ελέγχου ορίζει τη μεθοδολογία ελέγχου των ετήσιων λογαριασμών και των έργων, τη μέθοδο δειγματοληψίας για τους λογιστικούς ελέγχους έργων και τον προγραμματισμό των ελέγχων για την τρέχουσα και τις δύο επόμενες λογιστικές χρήσεις. Η στρατηγική λογιστικού ελέγχου επικαιροποιείται σε ετήσια βάση από το 2017 μέχρι τα τέλη του 2024. Όταν ένα κοινό σύστημα διαχείρισης και ελέγχου εφαρμόζεται σε περισσότερα από ένα προγράμματα, μπορεί να καθοριστεί ενιαία στρατηγική λογιστικού ελέγχου για τα εν λόγω προγράμματα. Η επικαιροποιημένη στρατηγική λογιστικού ελέγχου υποβάλλεται στην Επιτροπή μαζί με την ετήσια έκθεση του προγράμματος.
6. Η αρχή ελέγχου συντάσσει σύμφωνα με το άρθρο 68:
 - α) γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου για τους λογαριασμούς της προηγούμενης λογιστικής χρήσης·
 - β) ετήσια έκθεση λογιστικού ελέγχου.

Όταν ένα κοινό σύστημα διαχείρισης και ελέγχου εφαρμόζεται σε περισσότερα του ενός προγράμματα, τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του στοιχείου β) μπορούν να καλυφθούν από ενιαία έκθεση.

Άρθρο 29

Συνεργασία με την αρχή ελέγχου

Η Επιτροπή συνεργάζεται με την αρχή ελέγχου για τον συντονισμό των σχεδίων και των μεθόδων λογιστικού ελέγχου της και κοινοποιεί τα αποτελέσματα των λογιστικών ελέγχων των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου του οικείου προγράμματος.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

Άρθρο 30

Γενικές αρχές των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου

1. Τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου περιλαμβάνουν:
 - α) τα καθήκοντα κάθε φορέα που συμμετέχει στη διαχείριση και τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένου του διαχωρισμού των καθηκόντων εντός κάθε φορέα, και την εσωτερική τους οργάνωση σύμφωνα με την αρχή του διαχωρισμού των καθηκόντων μεταξύ των φορέων καθώς και στο πλαίσιο κάθε φορέα·
 - β) διαδικασίες για τη διασφάλιση της νομιμότητας και κανονικότητας των δηλούμενων δαπανών·
 - γ) ηλεκτρονικά συστήματα δεδομένων για την τήρηση λογιστικών εγγραφών, την αποθήκευση, την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων·
 - δ) συστήματα παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων, στην περίπτωση που ο αρμόδιος φορέας αναθέτει την εκτέλεση καθηκόντων σε άλλο φορέα·
 - ε) ρυθμίσεις για τον λογιστικό έλεγχο της λειτουργίας των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου·
 - στ) συστήματα και διαδικασίες για τη διασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου·
 - ζ) διαδικασίες για την πρόληψη, ανίχνευση και διόρθωση παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένης της απάτης, και την είσπραξη αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών μαζί με τους ενδεχόμενους τόκους·
 - η) διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων για τεχνική συνδρομή και διαδικασίες επιλογής έργων·
 - θ) τον ρόλο των εθνικών αρχών και τις αρμοδιότητες των συμμετεχουσών χωρών σύμφωνα με το άρθρο 31.
2. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των προγραμμάτων καταρτίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού και ότι τα συστήματα αυτά λειτουργούν αποτελεσματικά.

Άρθρο 31

Εθνικές αρχές και αρμοδιότητες των χωρών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα

1. Η εθνική αρχή που έχει οριστεί δυνάμει του άρθρου 20 παράγραφος 6 στοιχείο α) μεταξύ άλλων:
 - α) είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη και την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου σε εθνικό επίπεδο·
 - β) διασφαλίζει τον γενικό συντονισμό των φορέων που συμμετέχουν στην υλοποίηση του προγράμματος σε εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων των φορέων που ενεργούν ως σημεία επαφής για τον έλεγχο και συμμετέχουν στην ομάδα των ελεγκτών·
 - γ) εκπροσωπεί τη χώρα στην κοινή επιτροπή παρακολούθησης.

Στις χώρες-εταίρους διασυννοιακής συνεργασίας, η εθνική αρχή φέρει την τελική ευθύνη για την εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπονται στη συμφωνία χρηματοδότησης που αναφέρεται στα άρθρα 8 και 9.

2. Οι συμμετέχουσες χώρες υποστηρίζουν τη διαχειριστική αρχή ως προς την υποχρέωσή της βάσει του άρθρου 30 παράγραφος 2.
3. Οι συμμετέχουσες χώρες, αποτρέπουν, εντοπίζουν και διορθώνουν τις παρατυπίες, συμπεριλαμβανομένης της απάτης, και της ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών μαζί με τους ενδεχόμενους τόκους δυνάμει του άρθρου 74 στην επικράτειά τους. Κοινοποιούν τις παρατυπίες αυτές αμελλητί στη διαχειριστική αρχή και την Επιτροπή και τις ενημερώνουν συνεχώς για την πρόοδο των σχετικών διοικητικών και νομικών διαδικασιών.
4. Οι ευθύνες των συμμετεχουσών χωρών για τα ποσά που καταβάλλονται αχρεωστήτως σε δικαιούχους καθορίζονται στο άρθρο 74.

5. Τυχόν δημοσιονομική διόρθωση από την Επιτροπή δεν επηρεάζει την υποχρέωση της διαχειριστικής αρχής να επιδιώκει ανακτήσεις δυνάμει των άρθρων 74 και 75 και την υποχρέωση των κρατών μελών σχετικά με την ανάκτηση των κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

Άρθρο 32

Δομές ελέγχου

1. Οι δηλωθείσες από τον δικαιούχο δαπάνες για την τεκμηρίωση αιτήματος πληρωμής εξετάζονται από ελεγκτή ή από αρμόδιο δημόσιο υπάλληλο ανεξάρτητο από τον δικαιούχο. Ο ελεγκτής ή ο αρμόδιος δημόσιος υπάλληλος εξετάζει εάν οι δηλωθείσες από τον δικαιούχο δαπάνες και τα έσοδα του έργου ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, έχουν καταγραφεί με ακρίβεια και είναι επιλέξιμες(α) σύμφωνα με τη σύμβαση.

Η εξέταση αυτή διενεργείται με βάση προσυμφωνημένη διαδικασία που εφαρμόζεται σύμφωνα με:

- α) το διεθνές πρότυπο συναφών υπηρεσιών («ISRS») 4400 «Αναθέσεις Εκτέλεσης Προσυμφωνημένων Διαδικασιών Συναφών με Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση», που έχει εκδώσει η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC)·
- β) τον κώδικα δεοντολογίας για επαγγελματίες λογιστές της IFAC, που κατήρτισε και εξέδωσε το συμβούλιο διεθνών προτύπων δεοντολογίας για λογιστές της IFAC.

Στην περίπτωση των δημοσίων υπαλλήλων, οι εν λόγω διαδικασίες και τα εν λόγω πρότυπα καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο λαμβανομένων υπόψη των διεθνών προτύπων.

Ο ελεγκτής πληροί τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- α) είναι μέλος εθνικού λογιστικού ή ελεγκτικού φορέα ή θεσμικού οργάνου που συμμετέχει στην IFAC·
- β) είναι μέλος εθνικού λογιστικού ή ελεγκτικού φορέα ή θεσμικού οργάνου. Στην περίπτωση που ο φορέας αυτός δεν είναι μέλος της IFAC, ο ελεγκτής δεσμεύεται να διεκπεραιώσει τις εργασίες του σύμφωνα με τα πρότυπα και τον κώδικα δεοντολογίας της IFAC·
- γ) είναι εγγεγραμμένος ως νόμιμος ελεγκτής σε δημόσιο μητρώο φορέα δημόσιας εποπτείας σε κράτος μέλος σύμφωνα με τις αρχές περί δημόσιας εποπτείας που προβλέπονται στην οδηγία 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾·
- δ) είναι εγγεγραμμένος ως νόμιμος ελεγκτής σε δημόσιο μητρώο φορέα δημόσιας εποπτείας χώρας-εταίρου διασυνοριακής συνεργασίας, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω μητρώο υπόκειται στις αρχές περί δημόσιας εποπτείας όπως ορίζονται στη νομοθεσία της οικείας χώρας.

Ο δημόσιος υπάλληλος διαθέτει την απαραίτητη τεχνική εμπειρογνομosύνη για τη διενέργεια των εργασιών αυτών.

2. Επιπλέον, η διαχειριστική αρχή προβαίνει η ίδια σε επαληθεύσεις δυνάμει του άρθρου 26 παράγραφος 5 στοιχείο α) και του άρθρου 26 παράγραφος 6. Για τη διενέργεια επαληθεύσεων σε ολόκληρη την περιοχή του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή είναι δυνατόν να επικουρείται από τα σημεία επαφής όσον αφορά τον έλεγχο.

Οι συμμετέχουσες χώρες λαμβάνουν κάθε δυνατό μέτρο για να υποστηρίξουν τη διαχειριστική αρχή στην εκτέλεση των ελεγκτικών καθηκόντων της.

3. Η αρχή ελέγχου διασφαλίζει τη διενέργεια ελέγχων στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου σε κατάλληλο δείγμα έργων και στους ετήσιους λογαριασμούς του προγράμματος κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 28. Η ομάδα ελεγκτών που αναφέρεται στο άρθρο 28 παράγραφος 2 συστήνεται εντός τριών μηνών από τον ορισμό της διαχειριστικής αρχής. Η ομάδα αυτή καταρτίζει η ίδια τον εσωτερικό κανονισμό της. Την προεδρία της εν λόγω ομάδας αναλαμβάνει η ορισθείσα αρχή ελέγχου για το πρόγραμμα.

Κάθε συμμετέχουσα χώρα δύναται να εξουσιοδοτήσει την αρχή ελέγχου για απευθείας εκτέλεση των καθηκόντων της στην επικράτειά της.

4. Διασφαλίζεται η ανεξαρτησία του(ων) φορέα(ων) που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ, (ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1).

⁽²⁾ Οδηγία 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2006 για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 157 της 9.6.2006, σ. 87).

Άρθρο 33

Έλεγχοι από την Ένωση

1. Η Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και κάθε εξωτερικός ελεγκτής που έχει εξουσιοδοτηθεί από τα εν λόγω θεσμικά όργανα και τους εν λόγω φορείς δύναται να ελέγξει τη χρήση των πόρων της Ένωσης από τη διαχειριστική αρχή, τους δικαιούχους, τους αναδόχους, τους υπεργολάβους και τρίτους που λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη εξετάζοντας σχετικά έγγραφα και/ή διενεργώντας επιτόπιους ελέγχους. Κάθε σύμβαση προβλέπει ρητά ότι τα εν λόγω θεσμικά όργανα και οι εν λόγω φορείς μπορούν να ασκήσουν την ελεγκτική εξουσία τους σχετικά με εγκαταστάσεις, έγγραφα και πληροφορίες, ανεξάρτητα από το μέσο αποθήκευσής τους.
2. Η Επιτροπή διασφαλίζει, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων της απόφασης ορισμού, της ετήσιας δήλωσης διαχείρισης, των ετήσιων εκθέσεων ελέγχου, της ετήσιας γνωμοδότησης λογιστικού ελέγχου, της ετήσιας έκθεσης και των λογιστικών ελέγχων που έχουν διενεργήσει εθνικοί και ενωσιακοί φορείς, ότι τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου συνάδουν με τον παρόντα κανονισμό και λειτουργούν αποτελεσματικά.
3. Η Επιτροπή δύναται να ζητήσει από τη διαχειριστική αρχή να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και την ορθότητα των δαπανών.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Άρθρο 34

Προϋπολογισμός τεχνικής συνδρομής

1. Έως και το 10 % της συνολικής συνεισφοράς της Ένωσης μπορεί να διατεθεί για τεχνική συνδρομή. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις μπορεί να διατεθεί μεγαλύτερο ποσό με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής.
2. Το επίπεδο της τεχνικής συνδρομής θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τις πραγματικές ανάγκες του προγράμματος, λαμβανομένων ιδίως υπόψη παραγόντων όπως ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος, η έκταση της γεωγραφικής ζώνης που καλύπτει το πρόγραμμα και ο αριθμός των χωρών που συμμετέχουν σε αυτό.

Άρθρο 35

Σκοπός

1. Οι δραστηριότητες τεχνικής συνδρομής περιλαμβάνουν την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την ενημέρωση, την επικοινωνία, τη δικτύωση, τη διευθέτηση καταγγελιών, τους λογιστικούς και λοιπούς ελέγχους που αφορούν την υλοποίηση του προγράμματος, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων για την υλοποίηση του προγράμματος.
2. Η τεχνική συνδρομή για τις δραστηριότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τις ανάγκες τόσο των δομών του προγράμματος όσο και των δικαιούχων.
3. Οι δαπάνες για δραστηριότητες που αφορούν την προώθηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων, οι οποίες πραγματοποιούνται εκτός της περιοχής του προγράμματος, μπορούν να καλύπτονται εντός του ορίου που προβλέπεται στο άρθρο 39 παράγραφος 2 και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στο εν λόγω άρθρο.

Άρθρο 36

Επιλεξιμότητα

1. Οι απαιτήσεις επιλεξιμότητας που προβλέπονται στο άρθρο 48 ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, για τις δαπάνες τεχνικής συνδρομής. Οι δαπάνες σχετικά με υπαλλήλους των συμμετεχουσών χωρών που έχουν τοποθετηθεί στο πρόγραμμα δύναται να θεωρηθούν επιλέξιμες ως δαπάνες τεχνικής συνδρομής. Αποφεύγονται τα παράλληλα συστήματα αποδοχών και οι συμπληρωματικές αποδοχές. Οι δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 49 δεν θεωρούνται επιλέξιμες ως δαπάνες τεχνικής συνδρομής.
2. Οι δαπάνες για προπαρασκευαστικές δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 16 καθίστανται επιλέξιμες με την υποβολή του προγράμματος στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 4, αλλά όχι πριν από την 1η Ιανουαρίου 2014, εφόσον το πρόγραμμα εγκριθεί από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 5.

Άρθρο 37

Κανόνες σύναψης συμβάσεων

1. Εάν η εφαρμογή του ετήσιου σχεδίου για τη χρήση του προϋπολογισμού τεχνικής συνδρομής απαιτεί τη σύναψη συμβάσεων, οι συμβάσεις ανατίθενται σύμφωνα με τους εξής κανόνες:
 - α) εάν πρόκειται για οντότητα εγκατεστημένη σε κράτος μέλος, η οντότητα αυτή εφαρμόζει είτε τους εθνικούς κανόνες, κανονισμούς και διοικητικές διατάξεις που έχουν θεσπιστεί σε σχέση με την ενωσιακή νομοθεσία που ισχύει για τις δημόσιες συμβάσεις είτε τους κανόνες περί σύναψης συμβάσεων που καθορίζονται στον τίτλο IV του δεύτερου μέρους του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 και τον τίτλο II του δεύτερου μέρους του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012·
 - β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι σχετικοί κανόνες σύναψης συμβάσεων περιγράφονται στη συμφωνία χρηματοδότησης που αναφέρεται στα άρθρα 8 και 9 ή στις συμφωνίες που αναφέρονται στα άρθρα 81 και 82.
2. Σε όλες τις περιπτώσεις, ισχύουν οι κανόνες περί ιθαγένειας και καταγωγής που ορίζονται στα άρθρα 8 και 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014.
3. Η σύναψη συμβάσεων από άλλους φορείς εκτός της διαχειριστικής αρχής και της κοινής τεχνικής γραμματείας περιορίζεται στις συνήθεις δαπάνες λειτουργίας.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΕΡΓΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 38

Τύπος της στήριξης

1. Το έργο αποτελεί σύνολο δραστηριοτήτων που καθορίζονται και αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης σε ό,τι αφορά τους στόχους, τις εκροές, τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις στην επίτευξη των οποίων στοχεύει εντός ορισμένης προθεσμίας και με συγκεκριμένο προϋπολογισμό. Οι στόχοι, οι εκροές, τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις εξυπηρετούν τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται στο πρόγραμμα.
2. Η χρηματοδοτική συνεισφορά ενός προγράμματος σε έργα παρέχεται μέσω επιχορηγήσεων και, κατ' εξαίρεση, μέσω μεταφορών σε χρηματοδοτικά μέσα. Τα έργα που χρηματοδοτούνται με επιχορηγήσεις υπόκεινται στα κεφάλαια 2 έως 4.
3. Οι επιχορηγήσεις διατίθενται σε έργα που επιλέγονται μέσω προσκλήσεων υποβολής προτάσεων σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο πρόγραμμα πλην των δεόντως αιτιολογημένων εξαιρετικών περιπτώσεων βάσει του άρθρου 41.
4. Το τμήμα της συνεισφοράς της Ένωσης που διατίθεται σε μεγάλα έργα υποδομής και οι συνεισφορές σε χρηματοδοτικά μέσα που αναφέρονται στο άρθρο 42 δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 30 %.

Άρθρο 39

Προϋποθέσεις χρηματοδότησης

1. Τα έργα μπορούν να λάβουν χρηματοδοτική συνεισφορά από ένα πρόγραμμα εφόσον πληρούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) έχουν σαφή αντίκτυπο στη διασυνοριακή συνεργασία και παρέχουν οφέλη όπως περιγράφεται στο έγγραφο προγραμματισμού και παράγουν προστιθέμενη αξία για τις στρατηγικές και τα προγράμματα της Ένωσης·
 - β) υλοποιούνται στην περιοχή του προγράμματος·
 - γ) εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:
 - i) ενοποιημένα έργα στο πλαίσιο των οποίων κάθε δικαιούχος πραγματοποιεί τμήμα των δραστηριοτήτων του έργου στο έδαφός του·
 - ii) συμμετρικά έργα στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιούνται παράλληλα παρόμοιες δραστηριότητες στις συμμετέχουσες χώρες·
 - iii) έργα που αφορούν μία και μόνο χώρα, στην περίπτωση που τα έργα υλοποιούνται κυρίως ή εξ ολοκλήρου σε μία από τις συμμετέχουσες χώρες, αλλά προς όφελος όλων ή ορισμένων από αυτές και στην περίπτωση που εντοπίζονται διασυνοριακές επιπτώσεις και διασυνοριακά οφέλη.

2. Τα έργα που πληρούν τα κριτήρια της παραγράφου 1 μπορούν να υλοποιούνται εν μέρει εκτός της περιοχής του προγράμματος, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) τα έργα είναι απαραίτητα για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος και ωφελούν την περιοχή του προγράμματος·
 - β) το συνολικό ποσό που διατίθεται στο πλαίσιο του προγράμματος σε δραστηριότητες εκτός της περιοχής του δεν υπερβαίνει το 20 % της συνεισφοράς της Ένωσης σε επίπεδο προγράμματος·
 - γ) οι υποχρεώσεις της διαχειριστικής αρχής και της αρχής ελέγχου όσον αφορά τη διαχείριση, τους λογιστικούς και λοιπούς ελέγχους του προγράμματος τηρούνται είτε από τις αρχές του προγράμματος είτε μέσω σύναψης συμφωνιών με αρχές στις χώρες όπου ασκείται η δραστηριότητα.
3. Κάθε έργο που περιλαμβάνει συνιστώσα σχετική με υποδομές επιστρέφει τη συνεισφορά της Ένωσης εάν εντός πέντε ετών από την ολοκλήρωση του έργου ή εντός της προθεσμίας που καθορίζεται από τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, κατά περίπτωση, επέλθει ουσιαστική αλλαγή που επηρεάζει τον χαρακτήρα, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησής του και ενδέχεται να συντελέσει στην υπονόμευση των αρχικών στόχων του. Τα ποσά που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως για το έργο ανακτώνται από τη διαχειριστική αρχή αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν τηρήθηκαν οι απαιτήσεις.
4. Η διαχειριστική αρχή προλαμβάνει τις επικαλύψεις δραστηριοτήτων μεταξύ έργων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση. Για τον σκοπό αυτό, η διαχειριστική αρχή δύναται να προβεί σε όποια διαβούλευση κρίνει απαραίτητη και οι οντότητες των οποίων ζητείται η γνώμη, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής, παρέχουν την απαραίτητη υποστήριξη.
5. Στον κύριο δικαιούχο κάθε επιλεγμένου έργου η διαχειριστική αρχή παρέχει έγγραφο στο οποίο καθορίζονται οι προϋποθέσεις στήριξης του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων όσον αφορά τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παράσχει το έργο, το χρηματοδοτικό σχέδιο και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης.

Άρθρο 40

Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων

Για κάθε πρόσκληση υποβολής προτάσεων, η διαχειριστική αρχή παρέχει στους αιτούντες έγγραφο που καθορίζει τις προϋποθέσεις συμμετοχής στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, την επιλογή και την υλοποίηση του έργου. Το εν λόγω έγγραφο περιλαμβάνει επίσης τις ειδικές απαιτήσεις σχετικά με τα παραδοτέα στο πλαίσιο του έργου, το χρηματοδοτικό σχέδιο και την προθεσμία εκτέλεσης.

Άρθρο 41

Άμεση ανάθεση

1. Είναι δυνατή η χορήγηση επιχορηγήσεων χωρίς να προηγηθεί πρόσκληση υποβολής προτάσεων μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις και με την προϋπόθεση δέουσας αιτιολόγησης στην απόφαση χορήγησης:
- α) ο φορέας στον οποίο ανατίθεται ένα έργο βρίσκεται εκ του νόμου ή εκ των πραγμάτων σε κατάσταση μονοπωλίου·
 - β) το έργο αφορά ενέργειες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που απαιτούν συγκεκριμένο είδος φορέα βάσει της τεχνικής του επάρκειας, του υψηλού βαθμού εξειδίκευσης ή της διοικητικής του εξουσίας.
2. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τελικό κατάλογο των μεγάλων έργων υποδομής που προτείνονται προς επιλογή χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Μετά την έγκριση του προγράμματος, αλλά το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή τις πλήρεις αιτήσεις έργων, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 43 και της αιτιολόγησης της άμεσης ανάθεσης.
3. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ενδεικτικό κατάλογο έργων εκτός των μεγάλων έργων υποδομής που προτείνονται προς επιλογή χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Η κοινή επιτροπή παρακολούθησης δύναται να αποφασίσει να επιλέξει επιπλέον έργα χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων οποτεδήποτε μετά την έγκριση του προγράμματος. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, ζητείται εκ των προτέρων έγκριση της Επιτροπής. Για τον σκοπό αυτόν, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 43 και την αιτιολόγηση της άμεσης ανάθεσης.
4. Τα έργα που προτείνονται προς έγκριση χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων εγκρίνονται από την Επιτροπή με βάση διαδικασία δύο σταδίων, η οποία συνίσταται στην υποβολή σύνοψης του έργου και στη συνέχεια της πλήρους αίτησης του έργου. Σε κάθε στάδιο η Επιτροπή κοινοποιεί την απόφασή της στη διαχειριστική αρχή εντός δύο μηνών από την ημερομηνία υποβολής κάθε εγγράφου. Η εν λόγω προθεσμία δύναται να παραταθεί εάν κριθεί σκόπιμο. Στην περίπτωση που η Επιτροπή απορρίψει ένα προτεινόμενο έργο, κοινοποιεί στη διαχειριστική αρχή τον λόγο της απόρριψης.

Άρθρο 42

Συνεισφορές σε χρηματοδοτικά μέσα

1. Το πρόγραμμα δύναται να συνεισφέρει σε χρηματοδοτικό μέσο εφόσον το εν λόγω μέσο συνάδει με τις προτεραιότητες του προγράμματος.
2. Στο πλαίσιο του προγράμματος παρατίθεται τελικός κατάλογος των συνεισφορών σε χρηματοδοτικά μέσα. Μετά την έγκριση του προγράμματος, αλλά το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 43.
3. Η Επιτροπή εξετάζει την προτεινόμενη συνεισφορά προκειμένου να προσδιορίσει την προστιθέμενη αξία της και τη συνάφειά της με το πρόγραμμα.
4. Η διαδικασία έγκρισης ακολουθεί τους κανόνες των εν λόγω χρηματοδοτικών μέσων. Στην περίπτωση που η Επιτροπή απορρίψει προτεινόμενη συνεισφορά, κοινοποιεί στη διαχειριστική αρχή τον λόγο της απόρριψης.
5. Οι συνεισφορές σε αυτά τα χρηματοδοτικά μέσα υπόκεινται στους κανόνες που ισχύουν για τα μέσα αυτά.

Άρθρο 43

Περιεχόμενο των έργων

1. Τα έγγραφα αίτησης για το έργο εμπεριέχουν τουλάχιστον τα εξής:
 - α) ανάλυση των προβλημάτων και των αναγκών που αιτιολογούν το έργο, λαμβανομένης υπόψη της στρατηγικής του προγράμματος και της προσδοκώμενης συνεισφοράς του στην υλοποίηση της αντίστοιχης προτεραιότητας·
 - β) αξιολόγηση του διασυνοριακού του αντικτύπου·
 - γ) το εννοιολογικό πλαίσιο·
 - δ) εκτίμηση της βιωσιμότητας των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων του έργου μετά την ολοκλήρωσή του·
 - ε) αντικειμενικά επαληθεύσιμους δείκτες·
 - στ) πληροφορίες σχετικά με τη γεωγραφική κάλυψη και τις ομάδες στις οποίες στοχεύει το έργο·
 - ζ) την αναμενόμενη περίοδο υλοποίησης του έργου και αναλυτικό πρόγραμμα εργασιών·
 - η) κατά περίπτωση, ανάλυση του αντικτύπου του έργου στα εγκάρσιου χαρακτήρα θέματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο δ)·
 - θ) τις απαιτήσεις υλοποίησης του έργου, συμπεριλαμβανομένων των εξής:
 - i) ταυτοποίηση των δικαιούχων και ορισμός του κυρίου δικαιούχου, με εγγυήσεις σχετικά με την ικανότητά του στον οικείο τομέα, καθώς και την ικανότητά του ως προς τη διοικητική και δημοσιονομική διαχείριση·
 - ii) περιγραφή της δομής της διαχείρισης και της υλοποίησης του έργου·
 - iii) ρυθμίσεις μεταξύ των δικαιούχων σύμφωνα με το άρθρο 46·
 - iv) ρυθμίσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης·
 - v) σχέδια ενημέρωσης και επικοινωνίας, και ιδίως μέτρα για την αναγνώριση της ενωσιακής στήριξης προς το έργο·
 - ι) λεπτομερές χρηματοδοτικό σχέδιο και προϋπολογισμός.
2. Οι αιτήσεις έργων για έργα που περιλαμβάνουν συνιστώσα υποδομών αξίας τουλάχιστον 1 εκατομμυρίου ευρώ περιλαμβάνουν επιπλέον τα εξής στοιχεία:
 - α) λεπτομερή περιγραφή της επένδυσης σε υποδομή και την τοποθεσία της·
 - β) λεπτομερή περιγραφή της συνιστώσας ανάπτυξης ικανοτήτων του έργου, εκτός δεόντως αιτιολογημένων περιπτώσεων·

- γ) πλήρη μελέτη σκοπιμότητας ή ισοδύναμη μελέτη που έχει εκπονηθεί, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης επιλογών, των αποτελεσμάτων και της ανεξάρτητης επανεξέτασης της ποιότητας·
- δ) εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾ και τη σύμβαση Espoo για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακά πλαίσια, της 25ης Φεβρουαρίου 1991, για τις συμμετέχουσες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της·
- ε) αποδεικτικό ιδιοκτησίας για τους δικαιούχους ή πρόσβαση σε έκταση γης·
- στ) οικοδομική άδεια.
3. Κατ' εξαίρεση και σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η διαχειριστική αρχή δύναται να δεχθεί την υποβολή των εγγράφων που αναφέρονται στο στοιχείο στ) σε μεταγενέστερο στάδιο.

Άρθρο 44

Δημοσίευση καταλόγου έργων

1. Για τη διασφάλιση της διαφάνειας σχετικά με τα έργα που λαμβάνουν στήριξη από το πρόγραμμα, η διαχειριστική αρχή τηρεί κατάλογο των έργων που έχουν ανατεθεί υπό μορφή λογιστικού φύλλου δεδομένων, ο οποίος καθιστά δυνατή την ταξινόμηση, αναζήτηση, εξαγωγή, σύγκριση και εύκολη δημοσίευση των δεδομένων στο διαδίκτυο. Ο κατάλογος των έργων διατίθεται στον δικτυακό τόπο του προγράμματος και επικαιροποιείται τουλάχιστον κάθε έξι μήνες. Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η εκ νέου χρήση του καταλόγου των έργων από τον ιδιωτικό τομέα, την κοινωνία των πολιτών ή την εθνική δημόσια διοίκηση, ο δικτυακός τόπος μπορεί να περιέχει σαφή αναφορά στους ισχύοντες κανόνες αδειοδότησης σύμφωνα με τους οποίους δημοσιοποιούνται τα δεδομένα.
2. Ο κατάλογος περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:
- επωνυμία δικαιούχου (μόνο νομικά πρόσωπα· δεν αναφέρονται φυσικά πρόσωπα),
 - τίτλος του έργου,
 - σύνοψη του έργου,
 - περίοδος υλοποίησης του έργου,
 - συνολική επιλέξιμη δαπάνη,
 - ποσοστό ενωσιακής συγχρηματοδότησης,
 - ταχυδρομικός κώδικας του έργου· ή άλλος κατάλληλος δείκτης τοποθεσίας,
 - γεωγραφική κάλυψη,
 - ημερομηνία τελευταίας επικαιροποίησης του καταλόγου των έργων.
3. Ο κατάλογος των έργων διαβιβάζεται στην Επιτροπή το αργότερο στις 30 Ιουνίου του έτους που ακολουθεί το οικονομικό έτος κατά οποίο επελέγησαν τα έργα. Τα στοιχεία αυτά δημοσιεύονται σε δικτυακό τόπο των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Δικαιούχοι

Άρθρο 45

Συμμετοχή σε έργα

1. Στα έργα συμμετέχουν δικαιούχοι από τουλάχιστον ένα εκ των συμμετεχόντων κρατών μελών και μία εκ των συμμετεχουσών χωρών-εταίρων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 232/2014 ή από τη Ρωσική Ομοσπονδία.

⁽¹⁾ Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).

2. Οι δικαιούχοι είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν λάβει επιχορήγηση για ένα έργο. Τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να είναι δικαιούχοι, εφόσον τούτο απαιτείται λόγω της φύσης ή των χαρακτηριστικών της ενέργειας ή του στόχου που επιδιώκει ο αιτών. Η συμμετοχή φυσικών προσώπων αποφασίζεται σε επίπεδο προγράμματος.
3. Οι δικαιούχοι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 οφείλουν να πληρούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) είναι υπήκοοι οποιασδήποτε συμμετέχουσας χώρας ή νομικά πρόσωπα πραγματικά εγκατεστημένα στην περιοχή του προγράμματος ή διεθνείς οργανισμοί με βάση επιχειρήσεων στην περιοχή του προγράμματος. Ένας ευρωπαϊκός όμιλος εδαφικής συνεργασίας μπορεί να είναι δικαιούχος, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής του, με την προϋπόθεση ότι η γεωγραφική του κάλυψη είναι εντός της περιοχής του προγράμματος·
 - β) πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας που ορίζονται για κάθε διαδικασία επιλογής·
 - γ) δεν εμπίπτουν σε καμία από τις περιπτώσεις αποκλεισμού που προβλέπονται στο άρθρο 106 παράγραφος 1 και στο άρθρο 107 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.
4. Δύνανται να συμμετάσχουν, εκτός των δικαιούχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, οι δικαιούχοι που δεν πληρούν τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο α), υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) δύνανται να συμμετάσχουν σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014·
 - β) η συμμετοχή τους επιβάλλεται από το είδος και τους στόχους του έργου και θεωρείται απαραίτητη για την αποτελεσματική υλοποίησή του·
 - γ) το συνολικό ποσό που κατανεμήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος στους δικαιούχους που δεν πληρούν τα κριτήρια που αναφέρονται στο στοιχείο α) της παραγράφου 3 δεν υπερβαίνει το όριο που προβλέπεται στο άρθρο 39 παράγραφος 2 στοιχείο β).

Άρθρο 46

Υποχρεώσεις των δικαιούχων

1. Για κάθε έργο ορίζεται ένας κύριος δικαιούχος, ο οποίος εκπροσωπεί τη σύμπραξη.
2. Όλοι οι δικαιούχοι συνεργάζονται ενεργά στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της υλοποίησης των έργων. Επιπλέον, συνεργάζονται για τη στελέχωση και/ή τη χρηματοδότηση των έργων. Κάθε δικαιούχος ευθύνεται από νομικής και οικονομικής άποψης για τις δραστηριότητες που ασκεί, καθώς και για το μερίδιο των πόρων της Ένωσης που λαμβάνει. Οι ειδικές υποχρεώσεις, καθώς και οι δημοσιονομικές ευθύνες των δικαιούχων καθορίζονται στη συμφωνία που αναφέρεται στο στοιχείο γ) της παραγράφου 3.
3. Ο κύριος δικαιούχος:
 - α) λαμβάνει τη χρηματοδοτική συνεισφορά από τη διαχειριστική αρχή για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων του έργου·
 - β) διασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν το συνολικό ποσό της επιχορήγησης το συντομότερο δυνατόν και με πλήρη εξόφληση σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που αναφέρονται στο στοιχείο γ). Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, ούτε επιβάλλεται οποιαδήποτε ειδική επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος, γεγονός που θα μπορούσε να συντελέσει στη μείωση των ποσών αυτών για τους δικαιούχους·
 - γ) καθορίζει τις ρυθμίσεις της σύμπραξης με τους υπόλοιπους δικαιούχους στο πλαίσιο συμφωνίας που περιλαμβάνει διατάξεις οι οποίες, μεταξύ άλλων, διασφαλίζουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων που διατίθενται για το έργο, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων για την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων πόρων·
 - δ) αναλαμβάνει την ευθύνη να διασφαλίσει την υλοποίηση του συνόλου του έργου·
 - ε) διασφαλίζει ότι οι δαπάνες που δηλώνουν οι δικαιούχοι έχουν πραγματοποιηθεί με στόχο την υλοποίηση του έργου και αντιστοιχούν σε δραστηριότητες που καθορίζονται στη σύμβαση και για τις οποίες έχει υπάρξει συμφωνία μεταξύ όλων των δικαιούχων·
- στ) επαληθεύει ότι οι δαπάνες που έχουν υποβάλει οι δικαιούχοι έχουν εξεταστεί βάσει του άρθρου 32 παράγραφος 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Επιλεξιμότητα δαπανών

Άρθρο 47

Μορφές επιχορηγήσεων

1. Οι επιχορηγήσεις δύνανται να λάβουν μία από τις ακόλουθες μορφές:
 - α) επιστροφή συγκεκριμένου ποσοστού των επιλέξιμων δαπανών που αναφέρονται στο άρθρο 48 και όντως πραγματοποιήθηκαν·
 - β) χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή που καθορίζεται με την εφαρμογή ενός ποσοστού σε μία ή περισσότερες καθορισμένες κατηγορίες δαπανών·
 - γ) κατ' αποκοπή ποσά·
 - δ) επιστροφή με βάση το μοναδιαίο κόστος·
 - ε) συνδυασμός των μορφών που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), μόνο στην περίπτωση που το κάθε στοιχείο αφορά διαφορετικές κατηγορίες δαπανών.
2. Οι επιχορηγήσεις με τη μορφή που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παραγράφου 1 υπολογίζονται με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες στις οποίες έχει όντως προβεί ο δικαιούχος και εξαρτώνται από προκαταρκτική εκτίμηση του υπολογισμού που υποβάλλεται με την πρόταση και συμπεριλαμβάνεται στη σύμβαση. Η χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή που αναφέρεται στο στοιχείο β) της παραγράφου 1 καλύπτει συγκεκριμένες και σαφώς καθορισμένες εκ των προτέρων κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών με την εφαρμογή ποσοστού. Τα κατ' αποκοπή ποσά που αναφέρονται στο στοιχείο γ) της παραγράφου 1 καλύπτουν γενικά όλες ή ορισμένες και σαφώς καθορισμένες εκ των προτέρων κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών. Το μοναδιαίο κόστος που αναφέρεται στο στοιχείο δ) της παραγράφου 1 καλύπτει όλες ή ορισμένες ειδικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών σαφώς καθορισμένες εκ των προτέρων με την αναφορά ποσού ανά μονάδα.
3. Οι επιχορηγήσεις δεν έχουν ως στόχο ούτε ως αποτέλεσμα την παραγωγή κέρδους στο πλαίσιο του έργου. Ισχύουν οι εξαιρέσεις που ορίζονται στο άρθρο 125 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.

Άρθρο 48

Επιλεξιμότητα κόστους

1. Οι επιχορηγήσεις δεν υπερβαίνουν το εκάστοτε συνολικό ανώτατο όριο, εκφραζόμενο ως ποσοστό και σε απόλυτες τιμές, το οποίο καθορίζεται με βάση τις εκτιμώμενες επιλέξιμες δαπάνες. Οι επιχορηγήσεις δεν υπερβαίνουν τις επιλέξιμες δαπάνες.
2. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες που όντως έχουν πραγματοποιηθεί από τον δικαιούχο και πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια:
 - α) πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης του έργου. Ειδικότερα:
 - i) Οι δαπάνες για υπηρεσίες και εργασίες αφορούν δραστηριότητες που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης. Οι δαπάνες για προμήθειες αφορούν την παράδοση και εγκατάσταση υλικού κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης. Η υπογραφή σύμβασης, η πραγματοποίηση παραγγελίας ή η ανάληψη οποιασδήποτε δέσμευσης για δαπάνες εντός της περιόδου υλοποίησης για μελλοντική παροχή υπηρεσιών, εργασιών ή προμηθειών μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης δεν πληρούν την εν λόγω απαίτηση, ενώ οι μεταβιβάσεις μετρητών μεταξύ του κυρίου δικαιούχου και άλλων δικαιούχων δεν μπορούν να θεωρηθούν πραγματοποιηθείσες δαπάνες.
 - ii) Οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες θα πρέπει να έχουν καταβληθεί πριν από την υποβολή των τελικών εκθέσεων. Δύνανται να καταβληθούν σε μεταγενέστερο στάδιο, με την προϋπόθεση ότι παρατίθενται στην τελική έκθεση και αναφέρεται η εκτιμώμενη ημερομηνία καταβολής.
 - iii) Εξαιρούνται οι δαπάνες για την κατάρτιση τελικών εκθέσεων που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης του έργου, όπως π.χ. η επαλήθευση δαπανών, ο λογιστικός έλεγχος και η τελική αξιολόγηση του έργου.
 - iv) Είναι δυνατό να κινηθούν οι διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων σύμφωνα με το άρθρο 52 και επόμενα και να συναφθούν συμβάσεις από τον(ους) δικαιούχο(ους) πριν από την έναρξη της περιόδου υλοποίησης του έργου, εφόσον τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 52 και επόμενων·

- β) εμφανίζονται στον συνολικό προβλεπόμενο προϋπολογισμό του έργου·
- γ) είναι απαραίτητες για την υλοποίηση του έργου·
- δ) είναι αναγνωρίσιμες και επαληθεύσιμες, ιδίως δε καταχωρισμένες στα λογιστικά βιβλία του δικαιούχου και προσδιορίζονται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα και τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης που ισχύουν για τον δικαιούχο·
- ε) συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ισχύουσας φορολογικής και κοινωνικής νομοθεσίας·
- στ) είναι εύλογες, δικαιολογημένες και συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ιδίως σε ό, τι αφορά την οικονομία και την απόδοση·
- ζ) τεκμηριώνονται με τιμολόγια ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας·

3. Οι επιχορηγήσεις μπορούν να χορηγηθούν αναδρομικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) ο αιτών είναι σε θέση να αποδείξει την ανάγκη έναρξης του έργου πριν από την υπογραφή της σύμβασης. Ωστόσο, οι επιλέξιμες για χρηματοδότηση δαπάνες δεν πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης επιχορήγησης· ή
- β) για τις δαπάνες που αφορούν την εκπόνηση μελετών ή την τεκμηρίωση των έργων που περιλαμβάνουν συνιστώσα υποδομών.

Αποκλείεται η αναδρομική επιχορήγηση έργων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί.

4. Για να καταστεί δυνατή η δημιουργία ισχυρών συμπράξεων, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αίτησης επιχορήγησης στο πλαίσιο έργων στα οποία έχει διατεθεί επιχορήγηση είναι επιλέξιμες, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) πραγματοποιούνται μετά τη δημοσίευση της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων·
- β) περιορίζονται σε οδοιπορικά και έξοδα διαβίωσης για το προσωπικό που απασχολούν οι δικαιούχοι, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου β) της παραγράφου 5·
- γ) δεν υπερβαίνουν το μέγιστο ποσό που έχει καθοριστεί σε επίπεδο προγράμματος.

5. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, θεωρούνται επιλέξιμες οι εξής άμεσες δαπάνες του δικαιούχου:

- α) το κόστος του προσωπικού που επιφορτίζεται με την εκτέλεση του έργου με τις εξής σωρευτικές προϋποθέσεις:

— αφορούν το κόστος των δραστηριοτήτων που δεν θα πραγματοποιούσε ο δικαιούχος σε περίπτωση μη ανάληψης του έργου,

— δεν πρέπει να υπερβαίνουν το κόστος με το οποίο κατά κανόνα επιβαρύνεται ο δικαιούχος, εκτός εάν αποδειχθεί ότι είναι απαραίτητες για την εκτέλεση του έργου,

— σχετίζονται με τις πραγματικές μεικτές αποδοχές, συμπεριλαμβανομένων των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και άλλων δαπανών σχετικά με τις αποδοχές.

- β) οδοιπορικά και έξοδα διαβίωσης προσωπικού και άλλων ατόμων που συμμετέχουν στο έργο, με την προϋπόθεση ότι δεν υπερβαίνουν ούτε τις δαπάνες που πραγματοποιεί κατά κανόνα ο δικαιούχος σύμφωνα με τους κανόνες και τους κανονισμούς του ούτε τα ποσοστά που δημοσιεύει η Επιτροπή κατά την αποστολή, εάν πρόκειται για επιστροφή μέσω χρηματοδότησης βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους ή ενιαίου συντελεστή·

- γ) δαπάνες για αγορά ή μίσθωση εξοπλισμού (καινούριου ή μεταχειρισμένου) και προμηθειών ειδικά για τον σκοπό του έργου, με την προϋπόθεση ότι αντιστοιχούν στις τιμές της αγοράς·

- δ) κόστος αναλώσιμων προϊόντων που αγοράστηκαν ειδικά για το έργο·

- ε) δαπάνες που απορρέουν από συμβάσεις τις οποίες συνάπτουν οι δικαιούχοι για τους σκοπούς της υλοποίησης του έργου·
 - στ) δαπάνες που προκύπτουν άμεσα από τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού και του έργου (π.χ. ενέργειες ενημέρωσης και προβολής, αξιολογήσεις, εξωτερικοί λογιστικοί έλεγχοι, μεταφράσεις), συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες (π.χ. κόστος τραπεζικών εντολών πληρωμής και χρηματοπιστωτικών εγγυήσεων).
6. Δυνάμει του άρθρου 4 ένα πρόγραμμα δύναται να θεσπίσει επιπλέον κανόνες επιλεξιμότητας για το σύνολο του προγράμματος.

Άρθρο 49

Μη επιλέξιμες δαπάνες

1. Οι εξής δαπάνες σχετικά με την υλοποίηση του έργου δεν θεωρούνται επιλέξιμες:
 - α) χρέη και έξοδα εξυπηρέτησης χρέους (τόκοι)·
 - β) προβλέψεις για ζημιές ή υποχρεώσεις·
 - γ) δαπάνες που έχει δηλώσει ο δικαιούχος και έχουν ήδη χρηματοδοτηθεί από τον προϋπολογισμό της Ένωσης·
 - δ) αγορές γης ή κτιρίων έναντι ποσού που υπερβαίνει το 10 % των επιλέξιμων δαπανών του συγκεκριμένου έργου·
 - ε) απώλειες συναλλάγματος·
 - στ) δασμοί, φόροι και επιβαρύνσεις, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, πλην της περίπτωσης που δεν υπάρχει δυνατότητα ανάκτησής του βάσει της σχετικής εθνικής φορολογικής νομοθεσίας, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε κατάλληλες διατάξεις που αποτελέσαν αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τις χώρες-εταίρους διασυννοριακής συνεργασίας·
 - ζ) δάνεια σε τρίτους·
 - η) πρόστιμα, οικονομικές κυρώσεις και έξοδα για την επίλυση διαφορών·
 - θ) συνεισφορές σε είδος, όπως ορίζονται στο άρθρο 14 παράγραφος 1.
2. Δυνάμει του άρθρου 4 ένα πρόγραμμα δύναται να χαρακτηρίσει άλλες κατηγορίες δαπανών μη επιλέξιμες.

Άρθρο 50

Χρηματοδότηση βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους και ενιαίου συντελεστή

1. Το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους και ενιαίου συντελεστή δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 60 000 ευρώ ανά δικαιούχο και ανά έργο, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 4, περίπτωση στην οποία η εν λόγω χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει τις 100 000 ευρώ.
2. Η χρήση χρηματοδότησης βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους και ενιαίου συντελεστή τεκμηριώνεται τουλάχιστον με τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) αιτιολόγηση για την καταλληλότητα των εν λόγω μορφών χρηματοδότησης σε σχέση με το είδος των έργων, καθώς επίσης και με τους κινδύνους όσον αφορά τις παρατυπίες, την απάτη και το κόστος του ελέγχου·
 - β) προσδιορισμός του κόστους ή των κατηγοριών κόστους που καλύπτονται από χρηματοδότηση βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους ή ενιαίου συντελεστή, εξαιρουμένων των μη επιλέξιμων δαπανών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 49.

- γ) περιγραφή των μεθόδων προσδιορισμού της χρηματοδότησης βάσει κατ' αποκοπή ποσών, μοναδιαίου κόστους ή ενιαίου συντελεστή και των προϋποθέσεων για την εύλογη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τον κανόνα της μη αποκόμισης κέρδους και τις αρχές της συγχρηματοδότησης, καθώς και για τη διασφάλιση της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης. Οι εν λόγω μέθοδοι βασίζονται σε:
- στατιστικά δεδομένα ή παρόμοια αντικειμενικά μέσα, ή
 - προσέγγιση ανά δικαιούχο, βασιζόμενη στο πιστοποιημένο ή ελέγξιμο ιστορικό του δικαιούχου ή στις συνήθειες πρακτικές του όσον αφορά την κοστολόγηση.
3. Από τη στιγμή που αξιολογηθούν και εγκριθούν από τη διαχειριστική αρχή, τα ποσά αυτά δεν αμφισβητούνται στο πλαίσιο των εκ των υστέρων ελέγχων.

Άρθρο 51

Έμμεσες δαπάνες

- Οι έμμεσες δαπάνες μπορούν να υπολογιστούν με βάση ενιαίο συντελεστή έως και 7 % επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών, εξαιρουμένων των δαπανών που πραγματοποιούνται για την παροχή υποδομών, εφόσον ο συντελεστής προσδιορίζεται με βάση δίκαιη, ισότιμη και επαληθεύσιμη μέθοδο υπολογισμού.
- Ως έμμεσες δαπάνες ενός έργου θεωρούνται οι επιλέξιμες δαπάνες που δεν μπορούν να προσδιοριστούν ως συγκεκριμένες δαπάνες άμεσα συνδεδεμένες με την υλοποίηση του έργου και δεν μπορούν να καταλογιστούν άμεσα σε αυτό σύμφωνα με τις προϋποθέσεις περί επιλεξιμότητας κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 48. Δεν μπορούν να περιλαμβάνουν μη επιλέξιμες δαπάνες σύμφωνα με το άρθρο 49 ούτε δαπάνες ήδη δηλωθείσες σε άλλη κατηγορία δαπανών ή σε άλλο τίτλο του προϋπολογισμού του έργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Τμήμα 1

Σύναψη συμβάσεων

Άρθρο 52

Εφαρμοστέοι κανόνες

- Εάν για την υλοποίηση ενός έργου απαιτείται η προμήθεια προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών από δικαιούχο, ισχύουν οι ακόλουθοι κανόνες:
 - στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι αναθέτουσα αρχή ή αναθέτουσα οντότητα κατά την έννοια της ενωσιακής νομοθεσίας περί διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, δύναται να εφαρμόσει τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς, καθώς και τις εθνικές διοικητικές διατάξεις που έχουν εγκριθεί σε σχέση με τη νομοθεσία της Ένωσης ή τους κανόνες της παραγράφου 2·
 - στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι διεθνής οργανισμός, δύναται να εφαρμόσει τους δικούς του κανόνες σύναψης συμβάσεων, εφόσον παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις με τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα·
 - στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι δημόσια αρχή χώρας-εταίρου διασυννομιακής συνεργασίας, η συγχρηματοδότηση της οποίας έχει μεταφερθεί στη διαχειριστική αρχή, δύναται να εφαρμόσει τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς, καθώς και τις εθνικές διοικητικές διατάξεις, εφόσον το επιτρέπει η συμφωνία χρηματοδότησης και τηρούνται οι γενικές αρχές που καθορίζονται στην παράγραφο 2 στοιχείο α).
- Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, απαιτείται συμμόρφωση με τις ακόλουθες υποχρεώσεις:
 - ανάθεση της σύμβασης στον προσφέροντα που υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά ή, κατά περίπτωση, στον προσφέροντα που προσέφερε τη χαμηλότερη τιμή, ενώ ταυτόχρονα αποφεύγεται κάθε σύγκρουση συμφερόντων·
 - για τις συμβάσεις αξίας άνω των 60 000 ευρώ ισχύουν επίσης οι ακόλουθοι κανόνες:
 - σύσταση επιτροπής αξιολόγησης για την αξιολόγηση αιτήσεων και/ή προσφορών με βάση τα κριτήρια αποκλεισμού, επιλογής και ανάθεσης που δημοσιεύει ο δικαιούχος εκ των προτέρων στα έγγραφα του διαγωνισμού. Η επιτροπή απαρτίζεται από μονό αριθμό μελών, που διαθέτουν το σύνολο των τεχνικών και διοικητικών ικανοτήτων που είναι αναγκαίες για την έκδοση εμπειριστατωμένης απόφασης σχετικά με τις προσφορές/αιτήσεις,
 - διασφάλιση επαρκούς διαφάνειας, θεμιτού ανταγωνισμού και κατάλληλης εκ των προτέρων δημοσιότητας,

- iii) διασφάλιση ίσης μεταχείρισης, αναλογικότητας και αποφυγής των διακρίσεων,
 - iv) κατάρτιση των εγγράφων του διαγωνισμού σύμφωνα με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές,
 - v) καθορισμός επαρκών προθεσμιών για την υποβολή αιτήσεων ή προσφορών, ώστε να έχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη στη διάθεσή τους εύλογο διάστημα για την κατάρτιση των προσφορών τους,
 - vi) οι υποψήφιοι ή προσφέροντες αποκλείονται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων εάν εμπίπτουν σε μία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 106 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012. Οι υποψήφιοι ή προσφέροντες πρέπει να πιστοποιήσουν ότι δεν εμπίπτουν σε κάποια από αυτές τις περιπτώσεις. Επιπλέον, οι συμβάσεις δεν μπορούν να ανατεθούν σε υποψηφίους ή προσφέροντες που κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων εμπίπτουν σε μία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 107 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012,
 - vii) τήρηση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που καθορίζονται στα άρθρα 53 έως 56.
3. Σε όλες τις περιπτώσεις, ισχύουν οι κανόνες περί ιθαγένειας και καταγωγής που ορίζονται στα άρθρα 8 και 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014.

Άρθρο 53

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών

1. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών αξίας 300 000 ευρώ και άνω ανατίθενται μέσω διεθνούς ανταγωνισμού με κλειστή διαδικασία κατόπιν δημοσίευσης σχετικής προκήρυξης. Η προκήρυξη δημοσιεύεται σε όλα τα κατάλληλα μέσα εκτός της περιοχής του προγράμματος, με προσδιορισμό του αριθμού των υποψηφίων που θα κληθούν να υποβάλουν προσφορές στο εύρος μεταξύ τεσσάρων και οκτώ υποψηφίων και διασφαλίζει πραγματικό ανταγωνισμό.
2. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών αξίας από 60 000 έως 300 000 ευρώ ανατίθενται μέσω διαδικασίας διαπραγμάτευσης ανταγωνιστικού χαρακτήρα χωρίς δημοσίευση. Ο δικαιούχος συμβουλευεται τουλάχιστον τρεις παρόχους υπηρεσιών της επιλογής του και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

Άρθρο 54

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών

1. Οι συμβάσεις προμηθειών αξίας από 300 000 ευρώ και άνω ανατίθενται μέσω διεθνούς ανοικτού ανταγωνισμού κατόπιν δημοσίευσης σχετικής προκήρυξης σε όλα τα κατάλληλα μέσα εκτός της περιοχής του προγράμματος.
2. Οι συμβάσεις προμηθειών αξίας από 100 000 έως 300 000 ευρώ ανατίθενται μέσω ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών που δημοσιοποιείται στην περιοχή του προγράμματος. Σε κάθε επιλέξιμο προσφέροντα πρέπει να παρασχεθούν οι ίδιες ευκαιρίες που παρέχονται στις τοπικές επιχειρήσεις.
3. Οι συμβάσεις προμηθειών αξίας από 60 000 έως 100 000 ευρώ ανατίθενται μέσω διαδικασίας διαπραγμάτευσης ανταγωνιστικού χαρακτήρα χωρίς δημοσίευση. Ο δικαιούχος συμβουλευεται τουλάχιστον τρεις προμηθευτές της επιλογής του και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

Άρθρο 55

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων

1. Οι συμβάσεις έργων αξίας 5 000 000 ευρώ και άνω ανατίθενται μέσω διεθνούς ανοικτού ανταγωνισμού, ή, λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών ορισμένων έργων, μέσω κλειστού διαγωνισμού, κατόπιν δημοσίευσης σχετικής προκήρυξης σε όλα τα κατάλληλα μέσα εκτός της περιοχής του προγράμματος.
2. Οι συμβάσεις έργων αξίας από 300 000 έως 5 000 000 ευρώ ανατίθενται μέσω ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών που δημοσιοποιείται στην περιοχή του προγράμματος. Σε κάθε επιλέξιμο προσφέροντα πρέπει να παρασχεθούν οι ίδιες ευκαιρίες που παρέχονται στις τοπικές επιχειρήσεις.

3. Οι συμβάσεις έργων αξίας από 60.000 έως 300.000 ευρώ ανατίθενται μέσω διαδικασίας διαπραγμάτευσης ανταγωνιστικού χαρακτήρα χωρίς δημοσίευση. Ο δικαιούχος συμβουλευεται τουλάχιστον τρεις αναδόχους της επιλογής του και διαπραγματεύεται τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους από αυτούς.

Άρθρο 56

Χρήση διαδικασίας με διαπραγμάτευση

Ο δικαιούχος δύναται να αποφασίσει να προσφύγει στη διαδικασία με διαπραγμάτευση βάσει μιας και μόνης προσφοράς στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 266, 268 και 270 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012.

Τμήμα 2

Χρηματοδοτική στήριξη σε τρίτους

Άρθρο 57

Χρηματοδοτική στήριξη σε τρίτους

1. Εάν το έργο απαιτεί τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης σε τρίτους, η στήριξη αυτή παρέχεται με την προϋπόθεση ότι:
 - α) κάθε τρίτος παρέχει κατάλληλες εγγυήσεις ως προς την ανάκτηση των ποσών·
 - β) τηρούνται οι αρχές της αναλογικότητας, της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων·
 - γ) προλαμβάνονται οι συγκρούσεις συμφερόντων·
 - δ) η χρηματοδοτική στήριξη δεν μπορεί να είναι σωρευτική ή να χορηγηθεί αναδρομικά, κατά βάση προϋποθέτει συγχρηματοδότηση και δεν μπορεί να στοχεύει ή να συντελεί στην παραγωγή κέρδους για οποιονδήποτε τρίτο·
 - ε) οι προϋποθέσεις παροχής χρηματοδοτικής στήριξης καθορίζονται αυστηρά στη σύμβαση προκειμένου να αποφεύγεται η χρήση διακριτικής ευχέρειας από τον δικαιούχο. Ειδικότερα, στη σύμβαση προσδιορίζονται οι κατηγορίες ατόμων που είναι επιλέξιμα για στήριξη, τα κριτήρια χορήγησης (καθώς και τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του ακριβούς ποσού) και περιλαμβάνεται προκαθορισμένος κατάλογος διαφόρων ειδών δραστηριοτήτων για τις οποίες μπορεί να διατεθεί χρηματοδοτική στήριξη·
 - στ) το μέγιστο ποσό χρηματοδοτικής στήριξης που μπορεί να διατεθεί δεν υπερβαίνει τις 60 000 ευρώ ανά τρίτο, εκτός από τις περιπτώσεις όπου η χρηματοδοτική στήριξη αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο του έργου.
2. Ισχύουν οι κανόνες περί ιθαγένειας και καταγωγής που ορίζονται στα άρθρα 8 και 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014. Σε περίπτωση που κλιμακωτή επιχορήγηση υπερβαίνει τις 60 000 ευρώ, ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, οι κανόνες συμμετοχής που καθορίζονται στο άρθρο 52 στοιχείο β) σημείο vi).

ΤΙΤΛΟΣ VIII

ΠΛΗΡΩΜΕΣ, ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΧΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΤΗΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Πληρωμές

Άρθρο 58

Ετήσιες αναλήψεις υποχρεώσεων

1. Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, η Επιτροπή προβαίνει στις αρχικές αναλήψεις υποχρεώσεων μετά την έγκριση του προγράμματος από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 5.
2. Στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης, η Επιτροπή προβαίνει στις αρχικές αναλήψεις υποχρεώσεων κατόπιν έγκρισης του προγράμματος, μετά την έναρξη ισχύος της συμφωνίας με την οποία ανατίθενται καθήκοντα εκτέλεσης του προϋπολογισμού σε διεθνή οργανισμό ή σε χώρα-εταίρο διασυννομιακής συνεργασίας κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 81 και 82.

3. Στη συνέχεια, η Επιτροπή προβαίνει στην αντίστοιχη ανάληψη υποχρεώσεων το αργότερο έως την 1η Μαΐου κάθε οικονομικού έτους. Το ποσό των ετήσιων αναλήψεων υποχρεώσεων καθορίζεται σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχέδιο αφού ληφθούν υπόψη η πρόδος του προγράμματος και η διαθεσιμότητα των πόρων. Η Επιτροπή ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή όταν πραγματοποιηθεί η ετήσια ανάληψη υποχρεώσεων.

Άρθρο 59

Κοινοί κανόνες για τις πληρωμές

1. Οι πληρωμές προς τις διαχειριστικές αρχές μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή προχρηματοδότησης ή καταβολής του τελικού υπολοίπου.
2. Ανοίγεται τραπεζικός λογαριασμός σε ευρώ, ο οποίος αφορά ειδικά το πρόγραμμα. Στην περίπτωση που οι πληρωμές από την Επιτροπή πραγματοποιούνται μέσω τραπεζικού λογαριασμού άλλου από εκείνον του προγράμματος, τα σχετικά ποσά και οι τυχόν παραγόμενοι τόκοι μεταφέρονται στο σύνολό τους και χωρίς καθυστέρηση στον τραπεζικό λογαριασμό του προγράμματος.
3. Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, ούτε επιβάλλεται οποιαδήποτε ειδική ή άλλη επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος στα εν λόγω ποσά ή στους παραγόμενους τόκους.

Άρθρο 60

Κοινοί κανόνες για τον υπολογισμό της προχρηματοδότησης

1. Κάθε οικονομικό έτος, η διαχειριστική αρχή, μόλις ενημερωθεί σχετικά με την ετήσια ανάληψη υποχρεώσεων, δύναται να ζητήσει ως προχρηματοδότηση τη μεταφορά έως και του 80 % της συνεισφοράς της Ένωσης για το συγκεκριμένο οικονομικό έτος. Από το δεύτερο οικονομικό έτος και εξής, τα αιτήματα προχρηματοδότησης υποβάλλονται μαζί με τον προσωρινό προϋπολογισμό που αναφέρει λεπτομερώς τις αναλήψεις υποχρεώσεων και τις πληρωμές της διαχειριστικής αρχής για τις δύο λογιστικές χρήσεις που ακολουθούν την πιο πρόσφατη γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που αναφέρεται στο άρθρο 68. Κατόπιν εξέτασης του εν λόγω προσωρινού προϋπολογισμού, αξιολόγησης των πραγματικών αναγκών χρηματοδότησης του προγράμματος και επαλήθευσης της διαθεσιμότητας των πόρων, η Επιτροπή προβαίνει στην καταβολή του συνόλου ή μέρους της αιτηθείσας προχρηματοδότησης το αργότερο 60 ημέρες μετά την ημερομηνία καταχώρισης της αίτησης πληρωμής από την Επιτροπή.
2. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, η διαχειριστική αρχή δύναται να ζητήσει τη μεταφορά του συνόλου ή μέρους των ήδη δεσμευθέντων πόρων ως επιπλέον προχρηματοδότηση. Προς τεκμηρίωση του αιτήματός της, η διαχειριστική αρχή υποβάλει ενδιάμεση οικονομική έκθεση από την οποία προκύπτει ότι οι πραγματικές επιλέξιμες δαπάνες ή οι δαπάνες που ενδέχεται να πραγματοποιηθούν πριν από το τέλος του οικονομικού έτους υπερβαίνουν το ποσό της ήδη καταβληθείσας προχρηματοδότησης. Οι εν λόγω μεταγενέστερες μεταφορές ποσών αποτελούν επιπλέον προχρηματοδότηση με την προϋπόθεση ότι δεν τεκμηριώνονται από γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου κατά το άρθρο 68.
3. Για κάθε οικονομικό έτος υλοποίησης του προγράμματος, η Επιτροπή προβαίνει σε εκκαθάριση προηγούμενων πληρωμών προχρηματοδότησης με βάση τις πραγματικές επιλέξιμες δαπάνες, βασιζόμενη στη γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που αναφέρεται στο άρθρο 68 κατόπιν της αποδοχής των λογαριασμών σύμφωνα με το άρθρο 69 παράγραφος 2. Με βάση τα αποτελέσματα της εν λόγω εκκαθάρισης, η Επιτροπή δύναται να προβεί στις αναγκαίες δημοσιονομικές προσαρμογές.

Άρθρο 61

Διακοπή της προθεσμίας πληρωμής

1. Ο κύριος διατάκτης, κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012, δύναται να διακόψει την προθεσμία πληρωμής για αίτηση πληρωμής για περίοδο μέγιστης διάρκειας έξι μηνών σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) κατόπιν ενημέρωσης από εθνικό ή ενωσιακό ελεγκτικό φορέα, προκύπτουν σαφή αποδεικτικά στοιχεία που υποδηλώνουν σημαντικές ελλείψεις στη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου·
 - β) ο κύριος διατάκτης οφείλει να προβεί σε επιπρόσθετες επαληθεύσεις εάν περιέλθουν εις γνώσιν του πληροφορίες από τις οποίες προκύπτει ότι οι δαπάνες συνδέονται με παρατυπία που επιφέρει σοβαρές δημοσιονομικές συνέπειες·
 - γ) μη υποβολή ενός από τα έγγραφα που απαιτούνται βάσει του άρθρου 77·
 - δ) μη υποβολή ενός από τα έγγραφα που απαιτούνται βάσει των άρθρων 60 και 64.
- Η διαχειριστική αρχή δύναται να δεχθεί παράταση της περιόδου διακοπής κατά τρεις επιπλέον μήνες.

2. Ο κύριος διατάκτης περιορίζει τη διακοπή στο μέρος των δαπανών που καλύπτεται από την αίτηση πληρωμής την οποία αφορούν τα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, εκτός εάν δεν είναι δυνατός ο εντοπισμός του μέρους των δαπανών που επηρεάζεται. Ο κύριος διατάκτης ενημερώνει άμεσα αφενός το κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένη η διαχειριστική αρχή και αφετέρου τη διαχειριστική αρχή για τους λόγους της διακοπής και τους ζητά να διορθώσουν την κατάσταση. Ο κύριος διατάκτης τερματίζει τη διακοπή της προθεσμίας πληρωμής αμέσως μόλις ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα. Εάν δεν ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα, η εν λόγω διακοπή δύναται να παραταθεί πέραν των έξι μηνών.

Άρθρο 62

Αναστολή πληρωμών

1. Η Επιτροπή δύναται να αναστείλει το σύνολο ή μέρος των πληρωμών σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) αν υπάρχει σοβαρή ανεπάρκεια στην αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, η οποία θέτει σε κίνδυνο τη συνεισφορά της Ένωσης και για την οποία δεν έχουν ληφθεί διορθωτικά μέτρα·
 - β) αν συμμετέχουσα χώρα έχει προβεί σε σοβαρή παράβαση των υποχρεώσεων της δυνάμει του άρθρου 31·
 - γ) αν οι δαπάνες σχετίζονται με σοβαρή παρατυπία η οποία δεν έχει διορθωθεί και έχει σοβαρές δημοσιονομικές επιπτώσεις·
 - δ) αν υπάρχει σοβαρή ανεπάρκεια ως προς την ποιότητα και την αξιοπιστία του συστήματος αξιολόγησης και παρακολούθησης·
 - ε) αν από την παρακολούθηση, την αξιολόγηση ή τον λογιστικό έλεγχο προέκυψαν αποδεικτικά στοιχεία σύμφωνα με τα οποία το πρόγραμμα δεν αποδίδει σύμφωνα με τα χρονοδιαγράμματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 και σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία βάσει του άρθρου 77.
2. Η Επιτροπή δύναται να αποφασίσει την αναστολή όλων ή μέρους των πληρωμών προχρηματοδότησης, αφού προηγουμένως δώσει στη διαχειριστική αρχή την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.
3. Η Επιτροπή τερματίζει την αναστολή όλων ή μέρους των πληρωμών, σε περίπτωση που η διαχειριστική αρχή λάβει τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να καταστεί δυνατή η άρση της αναστολής.

Άρθρο 63

Πληρωμή σε κύριους δικαιούχους

1. Οι πληρωμές στους κύριους δικαιούχους μπορούν να λάβουν μία από τις ακόλουθες μορφές:
 - α) προχρηματοδότηση·
 - β) ενδιάμεση πληρωμή·
 - γ) πληρωμή του τελικού υπολοίπου.
2. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει τη διεκπεραίωση των πληρωμών προς τους κύριους δικαιούχους το συντομότερο δυνατόν σύμφωνα με την υπογραφείσα σύμβαση. Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται, εκτός εάν τεκμηριώνεται από την υπογραφείσα σύμβαση, ούτε επιβάλλεται οποιαδήποτε ειδική ή άλλη επιβάρυνση ισοδύναμου αποτελέσματος που θα επέφερε τη μείωση των εν λόγω πληρωμών.

Άρθρο 64

Πληρωμή του τελικού υπολοίπου

1. Έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2024, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει την αίτηση πληρωμής του τελικού υπολοίπου μαζί με τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 77 παράγραφος 5.
2. Το τελικό υπόλοιπο καταβάλλεται εντός περιόδου μέγιστης διάρκειας τριών μηνών από την ημερομηνία εκκαθάρισης των λογαριασμών της τελευταίας λογιστικής χρήσης ή ενός μήνα από την ημερομηνία παραλαβής της τελικής έκθεσης υλοποίησης, εάν η ημερομηνία αυτή είναι μεταγενέστερη.

Άρθρο 65

Εξαιρέση από την αποδέσμευση

1. Το ποσό που αφορά η αποδέσμευση μειώνεται κατά τα ποσά που η διαχειριστική αρχή δεν ήταν σε θέση να δηλώσει στην Επιτροπή λόγω:

- α) αναστολής έργων με νομική διαδικασία ή διοικητική προσφυγή με ανασταλτικό αποτέλεσμα· ή
- β) λόγων ανωτέρας βίας που επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό την υλοποίηση ολόκληρου ή μέρους του προγράμματος·
- γ) εφαρμογής του άρθρου 61 ή του άρθρου 62.

2. Η διαχειριστική αρχή που επικαλείται λόγους ανωτέρας βίας σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο β) αποδεικνύει τις άμεσες επιπτώσεις της κατάστασης ανωτέρας βίας στην υλοποίηση ολόκληρου ή μέρους του προγράμματος. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχεία α) και β), η μείωση του ποσού μπορεί να ζητηθεί άπαξ, εάν η διάρκεια της αναστολής ή της κατάστασης ανωτέρας βίας δεν υπερβεί το ένα έτος, ή περισσότερες φορές που αντιστοιχούν στη διάρκεια της κατάστασης ανωτέρας βίας ή τον αριθμό των ετών μεταξύ της ημερομηνίας της δικαστικής ή διοικητικής απόφασης για την αναστολή της υλοποίησης του έργου και της ημερομηνίας έκδοσης της οριστικής δικαστικής ή διοικητικής απόφασης.

3. Έως τις 15 Φεβρουαρίου, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή στοιχεία για τις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 εξαιρέσεις για το ποσό που έπρεπε να δηλωθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου οικονομικού έτους.

Άρθρο 66

Διαδικασία αποδέσμευσης

1. Η Επιτροπή ενημερώνει εγκαίρως τη διαχειριστική αρχή οποτεδήποτε υπάρχει κίνδυνος αποδέσμευσης δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2014.

2. Βάσει των στοιχείων που λαμβάνει από τις 15 Φεβρουαρίου, η Επιτροπή ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή για το ποσό της αποδέσμευσης που προκύπτει από τα εν λόγω στοιχεία.

3. Η διαχειριστική αρχή έχει προθεσμία δύο μηνών για να αποδεχθεί το ποσό που πρόκειται να αποδεσμευτεί ή να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

4. Έως τις 30 Ιουνίου, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει στην Επιτροπή αναθεωρημένο σχέδιο χρηματοδότησης που αποτυπώνει τον αντίκτυπο του μειωμένου ποσού της στήριξης για τους θεματικούς στόχους ή την τεχνική συνδρομή του προγράμματος για το εξεταζόμενο οικονομικό έτος. Εάν δεν υποβληθεί το σχέδιο αυτό, η Επιτροπή αναθεωρεί το σχέδιο χρηματοδότησης μειώνοντας τη συνεισφορά της Ένωσης για το εξεταζόμενο οικονομικό έτος. Η μείωση αφορά αναλογικά τους θεματικούς στόχους και την τεχνική συνδρομή.

5. Η Επιτροπή τροποποιεί την απόφαση έγκρισης του προγράμματος.

Άρθρο 67

Χρήση του ευρώ

1. Οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν σε νόμισμα πλην του ευρώ μετατρέπονται σε ευρώ από τη διαχειριστική αρχή και από τον δικαιούχο με βάση τη μηνιαία λογιστική συναλλαγματική ισοτιμία της Επιτροπής για:

- α) τον μήνα κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκαν οι δαπάνες ή
- β) τον μήνα κατά τον οποίο οι δαπάνες υποβλήθηκαν προς εξέταση σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 1 ή
- γ) τον μήνα κατά τον οποίο οι δαπάνες δηλώθηκαν στον κύριο δικαιούχο.

2. Η επιλεγείσα μέθοδος καθορίζεται στο πρόγραμμα και εφαρμόζεται καθ' όλη τη διάρκειά του. Μπορούν να εφαρμοστούν διαφορετικές μέθοδοι για την τεχνική συνδρομή και τα έργα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Παρουσίαση και αποδοχή των λογαριασμών

Άρθρο 68

Παρουσίαση λογαριασμών

1. Οι λογαριασμοί του προγράμματος καταρτίζονται από τη διαχειριστική αρχή. Οι εν λόγω λογαριασμοί είναι ανεξάρτητοι και ξεχωριστοί και περιλαμβάνουν μόνο τις συναλλαγές που αφορούν το συγκεκριμένο πρόγραμμα. Οι λογαριασμοί τηρούνται με τρόπο που καθιστά δυνατή την αναλυτική παρακολούθηση του προγράμματος, ανά προτεραιότητα και τεχνική συνδρομή.
2. Στην ετήσια έκθεσή της, η διαχειριστική αρχή παρέχει έως τις 15 Φεβρουαρίου στην Επιτροπή τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) λογαριασμοί της προηγούμενης λογιστικής χρήσης·
 - β) δήλωση διαχείρισης υπογεγραμμένη από τον εκπρόσωπο της διαχειριστικής αρχής, με την οποία επιβεβαιώνεται ότι:
 - i) οι πληροφορίες παρουσιάζονται σωστά και είναι πλήρεις και ακριβείς,
 - ii) οι δαπάνες χρησιμοποιήθηκαν για τον επιδιωκόμενο σκοπό τους,
 - iii) τα εφαρμοζόμενα συστήματα ελέγχου παρέχουν τις αναγκαίες εγγυήσεις όσον αφορά τη νομιμότητα των υποκείμενων πράξεων.
 - γ) ετήσια σύνοψη των τελικών ελέγχων που έχουν διενεργηθεί από τη διαχειριστική αρχή, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης της φύσης και έκτασης των σφαλμάτων και αδυναμιών που εντοπίστηκαν στα συστήματα, καθώς και των διορθωτικών μέτρων που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν·
 - δ) γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου για τους ετήσιους λογαριασμούς·
 - ε) ετήσια γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που καταρτίζει η αρχή ελέγχου, που παρέχει σύνοψη των διενεργηθέντων λογιστικών ελέγχων και περιλαμβάνει ανάλυση της φύσης και έκτασης των σφαλμάτων και αδυναμιών που εντοπίστηκαν στα συστήματα, καθώς και τα διορθωτικά μέτρα που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν·
 - στ) εκτίμηση των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από την 1η Ιουλίου έως τις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους·
 - ζ) κατάλογο των έργων που περατώθηκαν κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσης.
3. Οι λογαριασμοί που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο α) υποβάλλονται για κάθε πρόγραμμα και περιλαμβάνουν για κάθε προτεραιότητα και τεχνική συνδρομή:
 - α) τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και καταβλήθηκαν και τα έσοδα που προέκυψαν και ελήφθησαν από τη διαχειριστική αρχή·
 - β) τα ποσά που αποτέλεσαν αντικείμενο παραίτησης και ανάκτησης κατά τη λογιστική χρήση, τα προς ανάκτηση ποσά έως το τέλος της λογιστικής χρήσης και τα μη ανακτήσιμα ποσά.
4. Η γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο δ) αποφαίνεται σχετικά με το κατά πόσον οι λογαριασμοί παρουσιάζουν πιστή και ορθή εικόνα, οι σχετικές συναλλαγές είναι νόμιμες και κανονικές και τα ορθώς εφαρμοζόμενα συστήματα ελέγχου λειτουργούν. Η γνωμοδότηση αναφέρει επίσης εάν το ελεγκτικό έργο αμφισβητεί τους ισχυρισμούς που περιλαμβάνονται στη δήλωση διαχείρισης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β).

Άρθρο 69

Αποδοχή λογαριασμών

1. Η Επιτροπή εξετάζει τους λογαριασμούς και ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή έως τις 31 Μαΐου του έτους που έπεται του τέλους της λογιστικής χρήσης εάν αποδέχεται ότι οι λογαριασμοί είναι πλήρεις, ακριβείς και αληθείς.
2. Με βάση τις πραγματοποιηθείσες επιλέξιμες δαπάνες, όπως πιστοποιούνται από τη γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που αναφέρεται στο άρθρο 68 παράγραφος 2 στοιχείο δ), η Επιτροπή προβαίνει σε εκκαθάριση της προχρηματοδότησης.
3. Η αποδοχή των λογαριασμών πραγματοποιείται με την επιφύλαξη τυχόν μεταγενέστερων δημοσιονομικών διορθώσεων σύμφωνα με το άρθρο 72.

Άρθρο 70

Περίοδος τήρησης αρχείων

1. Η διαχειριστική αρχή και οι δικαιούχοι διατηρούν όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με το πρόγραμμα ή κάποιο έργο για πέντε έτη από την ημερομηνία πληρωμής του υπολοίπου του προγράμματος. Ειδικότερα, τηρούν εκθέσεις, δικαιολογητικά έγγραφα, καθώς και λογαριασμούς, λογιστικά έγγραφα και κάθε άλλο έγγραφο που αφορά τη χρηματοδότηση του προγράμματος (συμπεριλαμβανομένων όλων των εγγράφων που αφορούν την ανάθεση της σύμβασης) και των έργων.
2. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, τα αρχεία που αφορούν λογιστικούς ελέγχους, προσφυγές, δικαστικές διαφορές ή διεκδικήσεις απαιτήσεων που προκύπτουν από τις επιδόσεις του προγράμματος ή του έργου τηρούνται έως την ολοκλήρωση των εν λόγω λογιστικών ελέγχων και τη διευθέτηση των προσφυγών, δικαστικών διαφορών ή απαιτήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις

Τμήμα 1

Δημοσιονομικές διορθώσεις

Άρθρο 71

Δημοσιονομικές διορθώσεις από τη διαχειριστική αρχή

1. Η διαχειριστική αρχή φέρει την πρωταρχική ευθύνη για την πρόληψη και τη διερεύνηση των παρατυπιών, καθώς και για την επιβολή των αναγκαίων δημοσιονομικών διορθώσεων και την επιδίωξη της ανάκτησης των σχετικών ποσών. Στην περίπτωση συστημικής παρατυπίας, η διαχειριστική αρχή επεκτείνει τις έρευνές της προκειμένου να καλύψει όλες τις πράξεις που ενδέχεται να επηρεάζονται.

Η διαχειριστική αρχή προβαίνει στις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις όσον αφορά τις μεμονωμένες ή συστημικές παρατυπίες που έχουν διαπιστωθεί σε έργα, την τεχνική συνδρομή ή το πρόγραμμα. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις συνίστανται στην ακύρωση του συνόλου ή μέρους της συνεισφοράς της Ένωσης σε ένα έργο ή την τεχνική συνδρομή. Η διαχειριστική αρχή λαμβάνει υπόψη τη φύση και τη σοβαρότητα των παρατυπιών και την οικονομική ζημία και εφαρμόζει δημοσιονομική διόρθωση. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις εγγράφονται στους ετήσιους λογαριασμούς από τη διαχειριστική αρχή για τη λογιστική χρήση κατά τη διάρκεια της οποίας αποφασίζεται η ακύρωση.

2. Το ποσό της συνεισφοράς της Ένωσης που ακυρώνεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο του σχετικού προγράμματος σύμφωνα με την παράγραφο 3.
3. Η ακυρωθείσα σύμφωνα με την παράγραφο 1 συνεισφορά δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί εκ νέου για το έργο που αποτέλεσε αντικείμενο δημοσιονομικής διόρθωσης ή, σε περίπτωση δημοσιονομικής διόρθωσης λόγω συστημικής παρατυπίας, και για οποιοδήποτε έργο επηρεάστηκε από τη συστημική παρατυπία.

Άρθρο 72

Δημοσιονομικές διορθώσεις από την Επιτροπή

1. Η Επιτροπή πραγματοποιεί δημοσιονομικές διορθώσεις ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της συνεισφοράς της Ένωσης σε ένα πρόγραμμα και προβαίνοντας σε ανάκτηση από τη διαχειριστική αρχή, με στόχο να αποκλεισθούν από την ενωσιακή χρηματοδότηση δαπάνες που παραβιάζουν την εφαρμοστέα νομοθεσία ή σχετίζονται με ανεπάρκειες των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των προγραμμάτων που εντοπίστηκαν από την Επιτροπή ή το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.
2. Παράβαση της εφαρμοστέας νομοθεσίας συνεπάγεται δημοσιονομική διόρθωση μόνο σε σχέση με δηλωθείσες στην Επιτροπή δαπάνες και εφόσον ισχύει μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) η παράβαση επηρέασε την επιλογή έργου ή σύμβασης τεχνικής συνδρομής ή, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, λόγω της φύσης της παράβασης, δεν είναι δυνατό να αξιολογηθεί ο εν λόγω αντίκτυπος, υφίσταται όμως ουσιαστικός κίνδυνος η παράβαση να έχει αυτές τις επιπτώσεις·
 - β) η παράβαση επηρέασε το ποσό των δαπανών που δηλώθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος ή, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, λόγω της φύσης της παράβασης, δεν είναι δυνατό να υπολογιστεί ποσοτικά ο οικονομικός της αντίκτυπος, υφίσταται όμως ουσιαστικός κίνδυνος η παράβαση να έχει αυτές τις επιπτώσεις.

3. Ειδικότερα, η Επιτροπή προβαίνει σε δημοσιονομικές διορθώσεις στην περίπτωση που, κατόπιν διενέργειας της απαραίτητης εξέτασης, καταλήξει σε ένα από τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- α) υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την ήδη καταβληθείσα συνεισφορά της Ένωσης·
- β) η διαχειριστική αρχή δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις της βάσει του άρθρου 71 πριν από την έναρξη της διαδικασίας δημοσιονομικής διόρθωσης δυνάμει της παρούσας παραγράφου·
- γ) οι δηλωθείσες στην ετήσια ή τελική έκθεση δαπάνες είναι παράτυπες και δεν έχουν διορθωθεί από τη διαχειριστική αρχή πριν από την έναρξη της διαδικασίας δημοσιονομικής διόρθωσης δυνάμει της παρούσας παραγράφου.

Η Επιτροπή βασίζεται για την κατάρτιση των δημοσιονομικών διορθώσεων σε μεμονωμένες περιπτώσεις παρατυπίας που έχουν εντοπιστεί και λαμβάνει υπόψη το κατά πόσον η παρατυπία έχει συστημικό χαρακτήρα. Όταν δεν είναι εφικτός ο ακριβής προσδιορισμός του ποσού της παράτυπης δαπάνης, η Επιτροπή εφαρμόζει δημοσιονομική διόρθωση με βάση ενιαίο συντελεστή ή διόρθωση κατά παρεκβολή.

4. Όταν αποφασίζει για το ποσό δημοσιονομικής διόρθωσης βάσει της παραγράφου 3, η Επιτροπή, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνει υπόψη τη φύση και τη σοβαρότητα της παρατυπίας ή της τροποποίησης, καθώς και την έκταση και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των ελλείψεων των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου που διαπιστώθηκαν στο πρόγραμμα.

5. Όταν η Επιτροπή στηρίζει τη θέση της σε εκθέσεις ελεγκτών, με εξαίρεση τους ελεγκτές των δικών της υπηρεσιών, εξάγει τα δικά της συμπεράσματά σε σχέση με τις δημοσιονομικές συνέπειες, αφού λάβει υπόψη της παρατηρήσεις της διαχειριστικής αρχής και των ελεγκτών.

6. Το κλείσιμο του προγράμματος δεν θίγει το δικαίωμα της Επιτροπής να προβεί σε μεταγενέστερο στάδιο σε δημοσιονομικές διορθώσεις που αφορούν τη διαχειριστική αρχή.

7. Τα κριτήρια καθορισμού του βαθμού της δημοσιονομικής διόρθωσης που θα εφαρμοστούν και τα κριτήρια για την εφαρμογή ενιαίων συντελεστών ή δημοσιονομικής διόρθωσης κατά παρεκβολή είναι εκείνα που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ⁽¹⁾, και ειδικότερα το άρθρο 144, καθώς επίσης και εκείνα που περιλαμβάνονται στην απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2013 ⁽²⁾.

Άρθρο 73

Διαδικασία

1. Πριν λάβει απόφαση για τη δημοσιονομική διόρθωση, η Επιτροπή ενημερώνει τη διαχειριστική αρχή για τα προσωρινά συμπεράσματά της εξέτασής της και της ζητεί να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της εντός δύο μηνών.

2. Σε περίπτωση που η Επιτροπή προτείνει δημοσιονομικές διορθώσεις κατά παρεκβολή ή με ενιαίο συντελεστή, δίνεται στη διαχειριστική αρχή η ευκαιρία να αποδείξει, μέσω εξέτασης των σχετικών εγγράφων τεκμηρίωσης, ότι η πραγματική σοβαρότητα της παρατυπίας ήταν μικρότερη από την εκτίμηση της Επιτροπής. Η διαχειριστική αρχή, σε συμφωνία με την Επιτροπή, δύναται να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω ελέγχου σε κατάλληλο ποσοστό ή δείγμα των σχετικών εγγράφων τεκμηρίωσης. Εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, το χρονικό διάστημα που διατίθεται για αυτή την εξέταση δεν μπορεί να υπερβεί περαιτέρω την περίοδο δύο μηνών μετά τη δίμηνη περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

⁽²⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2013, για την κατάρτιση και την έγκριση των κατευθυντήριων γραμμών για τον καθορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων στις οποίες θα προβεί η Επιτροπή για τις χρηματοδοτούμενες από την Ένωση δαπάνες στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης λόγω μη συμμόρφωσης με τους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων [C(2013) 9527].

3. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία που υποβάλλει η διαχειριστική αρχή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στις παραγράφους 1 και 2.
4. Σε περίπτωση που η διαχειριστική αρχή δεν αποδεχθεί τα προσωρινά συμπεράσματα της Επιτροπής, καλείται σε ακρόαση από την Επιτροπή, ώστε να διασφαλιστεί ότι είναι διαθέσιμες όλες οι σχετικές πληροφορίες και παρατηρήσεις για την εξαγωγή των συμπερασμάτων της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της δημοσιονομικής διόρθωσης.
5. Σε περίπτωση συμφωνίας, και με την επιφύλαξη της παραγράφου 6, η διαχειριστική αρχή δύναται να χρησιμοποιήσει εκ νέου την ακυρωθείσα συνεισφορά για το εξεταζόμενο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 71 παράγραφος 2.
6. Για να προβεί σε δημοσιονομικές διορθώσεις, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της ακρόασης ή την ημερομηνία παραλαβής επιπρόσθετων στοιχείων, όπου η διαχειριστική αρχή συμφωνεί να υποβάλει τα επιπρόσθετα αυτά στοιχεία μετά την ακρόαση. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλα τα στοιχεία και τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Στην περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί ακρόαση, ο υπολογισμός της εξάμηνης περιόδου ξεκινά δύο μήνες από την ημερομηνία της προσκλητήριας επιστολής της Επιτροπής.
7. Σε περίπτωση που η Επιτροπή ή το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο εντοπίσουν παρατυπίες που καταδεικνύουν σοβαρή ανεπάρκεια στην αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, η συνακόλουθη δημοσιονομική διόρθωση μειώνει τη συνεισφορά της Ένωσης.

Το πρώτο εδάφιο δεν ισχύει στην περίπτωση σοβαρής ανεπάρκειας στην αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου η οποία, πριν από την ημερομηνία εντοπισμού από την Επιτροπή ή το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο:

- α) είχε εντοπισθεί στη δήλωση διαχείρισης, την ετήσια έκθεση ελέγχου ή τη γνωμοδότηση λογιστικού ελέγχου που υποβλήθηκε στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 68 ή σε άλλες εκθέσεις λογιστικού ελέγχου της αρχής ελέγχου που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή και έχουν ληφθεί τα αναγκαία μέτρα, ή
- β) είχε αποτελέσει το αντικείμενο κατάλληλων διορθωτικών μέτρων από τη διαχειριστική αρχή.

Η αξιολόγηση σοβαρών ελλείψεων στην αποτελεσματική λειτουργία ενός συστήματος διαχείρισης και ελέγχου βασίζεται στην εφαρμοστέα νομοθεσία κατά την υποβολή των αντίστοιχων δηλώσεων διαχείρισης, των ετήσιων εκθέσεων ελέγχου και των γνωμοδοτήσεων λογιστικού ελέγχου.

Όταν η Επιτροπή αποφασίζει την εφαρμογή δημοσιονομικών διορθώσεων:

- α) τηρεί την αρχή της αναλογικότητας λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και τη σοβαρότητα των σοβαρών ελλείψεων στην αποτελεσματική λειτουργία ενός συστήματος διαχείρισης και ελέγχου και τις δημοσιονομικές τους επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της Ένωσης·
- β) για τους σκοπούς της εφαρμογής διορθώσεων με βάση ενιαίο συντελεστή ή κατά παρεκβολή, εξαιρεί τις παράτυπες δαπάνες που είχε προηγουμένως εντοπίσει η διαχειριστική αρχή και που έχουν αποτελέσει αντικείμενο προσαρμογής των λογαριασμών, καθώς και τις δαπάνες που υπόκεινται σε εν εξελίξει αξιολόγηση της νομιμότητας και της κανονικότητάς τους·
- γ) λαμβάνει υπόψη τις διορθώσεις με βάση ενιαίο συντελεστή ή κατά παρεκβολή που εφαρμόζονται στις δαπάνες από τη διαχειριστική αρχή για άλλες σοβαρές ελλείψεις που έχουν εντοπιστεί από την ίδια την αρχή κατά τον υπολογισμό του υπολειπόμενου κινδύνου για τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

Τμήμα 2

Ανακτήσεις

Άρθρο 74

Δημοσιονομική ευθύνη και ανακτήσεις

1. Η διαχειριστική αρχή είναι υπεύθυνη για την επιδίωξη της ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
2. Στην περίπτωση που η ανάκτηση αφορά παράβαση των νομικών υποχρεώσεων από την πλευρά της διαχειριστικής αρχής, οι οποίες απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012, η διαχειριστική αρχή ευθύνεται για την επιστροφή των σχετικών ποσών στην Επιτροπή.

3. Στην περίπτωση που η ανάκτηση αφορά συστημικές ελλείψεις των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, η διαχειριστική αρχή ευθύνεται για την επιστροφή των σχετικών ποσών στην Επιτροπή σύμφωνα με τον καταμερισμό των ευθυνών μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών κατά τα οριζόμενα στο πρόγραμμα.
4. Στην περίπτωση που η ανάκτηση αφορά απαίτηση κατά δικαιούχου που είναι εγκατεστημένος σε κράτος μέλος και η διαχειριστική αρχή δεν δύναται να ανακτήσει την οφειλή, το κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος καταβάλλει το οφειλόμενο ποσό στη διαχειριστική αρχή και απαιτεί την επιστροφή του από τον δικαιούχο.
5. Στην περίπτωση που η ανάκτηση αφορά απαίτηση κατά δικαιούχου που είναι εγκατεστημένος σε χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας και η διαχειριστική αρχή δεν δύναται να ανακτήσει την οφειλή, το επίπεδο ευθύνης της χώρας-εταίρου διασυνοριακής συνεργασίας όπου είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος θεσπίζεται στις σχετικές συμφωνίες χρηματοδότησης που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 9.

Άρθρο 75

Επιστροφή ποσών στη διαχειριστική αρχή

1. Η διαχειριστική αρχή ανακτά τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά συν τυχόν τόκους για εκπρόθεσμες πληρωμές από τον κύριο δικαιούχο. Οι δικαιούχοι τους οποίους αφορά η συγκεκριμένη περίπτωση επιστρέφουν στον κύριο δικαιούχο τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά σύμφωνα με τη μεταξύ τους υπογραφείσα συμφωνία εταιρικής σχέσης. Εάν ο κύριος δικαιούχος δεν κατορθώσει να εξασφαλίσει την επιστροφή του ποσού από τον συγκεκριμένο δικαιούχο, η διαχειριστική αρχή ειδοποιεί επίσημα τον τελευταίο να καταβάλει το ποσό της επιστροφής στον κύριο δικαιούχο. Εάν ο εν λόγω δικαιούχος δεν προβεί στην επιστροφή, η διαχειριστική αρχή ζητεί από τη συμμετέχουσα χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω δικαιούχος να επιστρέψει τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά σύμφωνα με το άρθρο 74 παράγραφοι 2 έως 5.
2. Η διαχειριστική αρχή επιδεικνύει τη δέουσα επιμέλεια προκειμένου να διασφαλίσει την επιστροφή των δαπανών που αφορούν οι εντολές ανάκτησης με την υποστήριξη των συμμετεχουσών χωρών. Ειδικότερα, η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι η απαίτηση είναι βεβαία, εκκαθαρισμένη και απαιτητή. Στην περίπτωση που η διαχειριστική αρχή πρόκειται να παραιτηθεί από την είσπραξη βεβαιωθείσας οφειλής, βεβαιώνεται ότι η παραίτηση είναι κανονική και σύμφωνη με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και της αναλογικότητας. Η απόφαση της παραίτησης πρέπει να υποβληθεί εκ των προτέρων στην κοινή επιτροπή παρακολούθησης προς έγκριση.
3. Η διαχειριστική αρχή ενημερώνει διαρκώς την Επιτροπή σχετικά με τις ενέργειες στις οποίες προβαίνει για την ανάκτηση των οφειλόμενων ποσών. Η Επιτροπή δύναται ανά πάσα στιγμή να αναλάβει η ίδια τα καθήκοντα ανάκτησης των ποσών απευθείας είτε από τον δικαιούχο είτε από την οικεία συμμετέχουσα χώρα.
4. Τα αρχεία που διαβιβάζονται σε συμμετέχουσα χώρα ή στην Επιτροπή περιέχουν όλα τα απαραίτητα για την ανάκτηση έγγραφα, καθώς και αποδεικτικά των ενεργειών στις οποίες προέβη η διαχειριστική αρχή για την ανάκτηση των οφειλόμενων ποσών.
5. Οι συμβάσεις που συνάπτει η διαχειριστική αρχή περιλαμβάνουν ρήτρα που επιτρέπει στην Επιτροπή ή στη συμμετέχουσα χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος ο δικαιούχος να ανακτήσουν τυχόν οφειλόμενα στη διαχειριστική αρχή ποσά, τα οποία δεν ήταν σε θέση να ανακτήσει η ίδια.

Άρθρο 76

Επιστροφή ποσών στην Επιτροπή

1. Κάθε οφειλόμενη επιστροφή στην Επιτροπή πραγματοποιείται πριν από την ημερομηνία λήξης που ορίζεται στην εντολή ανάκτησης. Ως ημερομηνία λήξης ορίζεται η 45η ημέρα από την έκδοση του χρεωστικού σημειώματος.
2. Για οποιαδήποτε καθυστέρηση ως προς την επιστροφή επιβάλλεται πληρωμή τόκων υπερημερίας από την ημερομηνία λήξης έως την ημερομηνία πληρωμής. Το σχετικό επιτόκιο είναι υψηλότερο κατά τρειςήμισι μονάδες από το επιτόκιο που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις κύριες συναλλαγές αναχρηματοδότησης κατά την πρώτη εργάσιμη ημέρα του μήνα κατά τον οποίο καθίσταται ληξιπρόθεσμη. Τα προς επιστροφή ποσά μπορούν να συμψηφιστούν με ποσά κάθε είδους που οφείλονται στον δικαιούχο ή στη συμμετέχουσα χώρα. Το γεγονός αυτό δεν επηρεάζει το δικαίωμα των μερών να καταλήξουν σε συμφωνία για πληρωμή με δόσεις.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΧ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Άρθρο 77

Ετήσιες εκθέσεις της διαχειριστικής αρχής

1. Έως τις 15 Φεβρουαρίου, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει στην Επιτροπή ετήσια έκθεση εγκριθείσα από την κοινή επιτροπή παρακολούθησης. Η εν λόγω ετήσια έκθεση περιλαμβάνει ένα τεχνικό και ένα οικονομικό τμήμα που καλύπτουν την προηγούμενη λογιστική χρήση.
2. Το τεχνικό τμήμα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:
 - α) την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την υλοποίηση του προγράμματος και την επίτευξη των προτεραιοτήτων του·
 - β) λεπτομερή κατάλογο των συμβάσεων που έχουν υπογραφεί, καθώς και κατάλογο των επιλεγέντων έργων για τα οποία δεν έχει ακόμη υπογραφεί σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων των εφεδρικών καταλόγων·
 - γ) τις δραστηριότητες τεχνικής συνδρομής που έχουν υλοποιηθεί·
 - δ) τα ληφθέντα μέτρα για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των έργων, των αποτελεσμάτων τους και των δράσεων που ανελήφθησαν για την αντιμετώπιση των προσδιορισθέντων προβλημάτων·
 - ε) τις δραστηριότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας που έχουν εφαρμοσθεί.
3. Το οικονομικό τμήμα καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 68 παράγραφος 2.
4. Επιπλέον, η ετήσια έκθεση περιλαμβάνει πρόβλεψη των δραστηριοτήτων που πρόκειται να υλοποιηθούν κατά την επόμενη λογιστική χρήση. Η πρόβλεψη αυτή περιλαμβάνει τα εξής:
 - α) επικαιροποιημένη στρατηγική ελέγχου·
 - β) το πρόγραμμα εργασιών, το χρηματοδοτικό σχέδιο και την προγραμματισμένη χρήση της τεχνικής συνδρομής·
 - γ) το ετήσιο σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 2·
 - δ) το ετήσιο σχέδιο ενημέρωσης και επικοινωνίας σύμφωνα με το άρθρο 79 παράγραφος 4.
5. Έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2024, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει στην Επιτροπή τελική έκθεση εγκριθείσα από την κοινή επιτροπή παρακολούθησης. Η εν λόγω τελική έκθεση περιλαμβάνει, τηρουμένων των αναλογιών, τις πληροφορίες που ζητούνται βάσει των παραγράφων 2 και 3 ανωτέρω για την τελευταία λογιστική χρήση και για ολόκληρη τη διάρκεια του προγράμματος.

Άρθρο 78

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

1. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού και της υλοποίησης, καθώς και στην αξιολόγηση και βελτίωση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και του αντικτύπου του. Τα πορίσματα της παρακολούθησης και των αξιολογήσεων λαμβάνονται υπόψη κατά τον κύκλο προγραμματισμού και υλοποίησης.
2. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει ενδεικτικό σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης που ισχύει καθ' όλη τη διάρκειά του. Στη συνέχεια, κάθε πρόγραμμα καταρτίζει ετήσιο σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης, το οποίο εφαρμόζεται από τη διαχειριστική αρχή σύμφωνα με τη μεθοδολογία καθοδήγησης και αξιολόγησης της Επιτροπής. Το ετήσιο σχέδιο υποβάλλεται στην Επιτροπή το αργότερο στις 15 Φεβρουαρίου.
3. Εκτός από την καθημερινή παρακολούθηση, η διαχειριστική αρχή προβαίνει σε παρακολούθηση του προγράμματος και των έργων με εστίαση στα αποτελέσματα.
4. Η Επιτροπή έχει πρόσβαση σε όλες τις εκθέσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης.

5. Η Επιτροπή μπορεί ανά πάσα στιγμή να ξεκινήσει αξιολόγηση ή παρακολούθηση του προγράμματος ή τμήματος αυτού. Τα αποτελέσματα των εν λόγω εγχειρημάτων, τα οποία κοινοποιούνται στην κοινή επιτροπή παρακολούθησης και στη διαχειριστική αρχή του προγράμματος, ενδέχεται να οδηγήσουν σε προσαρμογές του προγράμματος.

ΤΙΤΛΟΣ X

ΠΡΟΒΟΛΗ

Άρθρο 79

Προβολή

1. Η ευθύνη για τη διασφάλιση της κοινοποίησης των κατάλληλων πληροφοριών στο κοινό βαρύνει τόσο τη διαχειριστική αρχή όσο και τους δικαιούχους.
2. Η διαχειριστική αρχή και οι δικαιούχοι εξασφαλίζουν την κατάλληλη προβολή της συνεισφοράς της Ένωσης στα προγράμματα και τα έργα προκειμένου να ενισχυθεί η ενημέρωση του κοινού σχετικά με τις ενωσιακές δράσεις και να δημιουργηθεί συνεπής εικόνα σχετικά με την ενωσιακή στήριξη σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες.
3. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι η στρατηγική προβολής της και τα μέτρα προβολής που εφαρμόζουν οι δικαιούχοι συνάδουν με την καθοδήγηση της Επιτροπής.
4. Η επικοινωνιακή στρατηγική του προγράμματος για ολόκληρη τη διάρκεια του, καθώς και ενδεικτικό σχέδιο ενημέρωσης και επικοινωνίας για το πρώτο έτος, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων προβολής, συμπεριλαμβάνονται στο πρόγραμμα. Στη συνέχεια, κάθε πρόγραμμα καταρτίζει σχέδιο ενημέρωσης και επικοινωνίας, το οποίο εφαρμόζεται από τη διαχειριστική αρχή. Το σχέδιο αυτό υποβάλλεται στην Επιτροπή το αργότερο στις 15 Φεβρουαρίου.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΙΤΛΟΣ I

ΕΜΜΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

Άρθρο 80

Διεθνείς οργανισμοί ως διαχειριστική αρχή

1. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να προτείνουν τη διαχείριση του προγράμματος από διεθνή οργανισμό.
2. Μόνον οι διεθνείς οργανισμοί κατά την έννοια του άρθρου 43 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012 μπορούν να προταθούν ως διαχειριστική αρχή.
3. Οι διεθνείς οργανισμοί πληρούν τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο άρθρο 60 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 966/2012.
4. Πριν εγκρίνει ένα πρόγραμμα, η Επιτροπή συγκεντρώνει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της παραγράφου 3.

Άρθρο 81

Κανόνες που ισχύουν για τα προγράμματα που διαχειρίζονται διεθνείς οργανισμοί

1. Η Επιτροπή και ο διεθνής οργανισμός συνάπτουν συμφωνία στην οποία καθορίζονται λεπτομερώς οι ρυθμίσεις που ισχύουν για το πρόγραμμα. Στην περίπτωση που το πρόγραμμα συνεισφέρει σε χρηματοδοτικό μέσο δυνάμει του άρθρου 42, τηρούνται οι προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων που καθορίζονται στο άρθρο 140 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012.
2. Οι διατάξεις που περιλαμβάνονται στο Δεύτερο Μέρος ισχύουν για τα προγράμματα που διαχειρίζονται διεθνείς οργανισμοί, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στη συμφωνία που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΕΜΜΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕ ΧΩΡΑ-ΕΤΑΙΡΟ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 82

Χώρες-εταίροι διασυνοριακής συνεργασίας ως διαχειριστική αρχή

1. Οι συμμετέχουσες χώρες δύνανται να προτείνουν τη διαχείριση του προγράμματος από χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας.
2. Το είδος των καθηκόντων που ανατίθενται στην ορισθείσα χώρα-εταίρο διασυνοριακής συνεργασίας καθορίζεται στη συμφωνία που έχουν υπογράψει η Επιτροπή και η χώρα-εταίρος διασυνοριακής συνεργασίας δυνάμει των διατάξεων περί έμμεσης διαχείρισης του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 και του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1268/2012.
3. Στη συμφωνία που αναφέρεται στην παράγραφο 2 καθορίζονται λεπτομερώς οι ρυθμίσεις που ισχύουν για το πρόγραμμα. Ειδικότερα, η συμφωνία καθορίζει ποιες διατάξεις του δεύτερου μέρους ισχύουν σχετικά με τη φύση των καθηκόντων που ανατίθενται στη διαχειριστική αρχή, καθώς και τα σχετικά ποσά.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 83

Μεταβατικές διατάξεις

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 951/2007 ⁽¹⁾ της Επιτροπής εξακολουθεί να διέπει τις νομικές πράξεις και δεσμεύσεις που αφορούν την υλοποίηση των προγενέστερων του 2014 δημοσιονομικών ετών.

Άρθρο 84

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2014.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 18 Αυγούστου 2014.

Για την Επιτροπή
Ο Πρόεδρος
José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 951/2007 της Επιτροπής, της 9ης Αυγούστου 2007, για τον καθορισμό των διατάξεων εφαρμογής των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1638/2006, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για τον καθορισμό γενικών διατάξεων σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας και εταιρικής σχέσης (ΕΕ L 210 της 10.8.2007, σ. 10).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κριτήρια ορισμού της διαχειριστικής αρχής

Η διαδικασία ορισμού βασίζεται στις εξής συνιστώσες του εσωτερικού ελέγχου:

1. Περιβάλλον εσωτερικού ελέγχου

- i) Οργανωτική δομή που καλύπτει τα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής και την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των φορέων καθώς και στο πλαίσιο κάθε φορέα σύμφωνα με την περιγραφή που παρατίθεται στο δεύτερο μέρος τίτλος IV κεφάλαιο 2, ώστε να εξασφαλίζεται, κατά περίπτωση, η τήρηση της αρχής του διαχωρισμού καθηκόντων.
- ii) Σε περίπτωση ανάθεσης καθηκόντων σε ενδιάμεσους φορείς, πλαίσιο για τη διασφάλιση του ορισμού των αντίστοιχων ευθυνών και υποχρεώσεών τους, επαλήθευση της ικανότητάς τους να εκτελούν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί και της ύπαρξης διαδικασιών υποβολής εκθέσεων.
- iii) Διαδικασίες υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση παρατυπιών, καθώς και για την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- iv) Σχέδιο κατανομής των κατάλληλων ανθρώπινων πόρων με τις απαραίτητες δεξιότητες, σε διάφορα επίπεδα και για διαφορετικά καθήκοντα εντός του οργανισμού.

2. Διαχείριση κινδύνου

Λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αναλογικότητας, σύστημα που εξασφαλίζει τη διενέργεια της κατάλληλης ανάλυσης επικινδυνότητας τουλάχιστον άπαξ ετησίως, και ιδίως σε περίπτωση σημαντικής τροποποίησης των δραστηριοτήτων.

3. Δραστηριότητες διαχείρισης και ελέγχου

- i) Διαδικασίες επιλογής έργων που διασφαλίζουν την τήρηση των αρχών της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης, της μη επιβολής διακρίσεων, της αντικειμενικότητας και του θεμιτού ανταγωνισμού. Για την τήρηση των αρχών αυτών:
 - α) τα έργα επιλέγονται και ανατίθενται με βάση εκ των προτέρων ανακοινωθέντα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, τα οποία ορίζονται στον πίνακα αξιολόγησης. Τα κριτήρια επιλογής επιτρέπουν την αξιολόγηση της ικανότητας του αιτούντος προς πλήρη εκτέλεση της προτεινόμενης ενέργειας ή του προτεινόμενου προγράμματος εργασίας. Τα κριτήρια ανάθεσης χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της ποιότητας της πρότασης έργου ως προς τους καθορισμένους στόχους και τις καθορισμένες προτεραιότητες·
 - β) οι επιχορηγήσεις υπόκεινται σε κανόνες εκ των προτέρων και εκ των υστέρων δημοσίευσης·
 - γ) οι αιτούντες ενημερώνονται εγγράφως σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης. Σε περίπτωση μη χορήγησης της αιτηθείσας επιχορήγησης, η διαχειριστική αρχή ανακοινώνει τους λόγους απόρριψης της αίτησης, σε σχέση με τα κριτήρια επιλογής και χορήγησης που δεν πληροί η αίτηση·
 - δ) αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων·
 - ε) ισχύουν οι ίδιοι κανόνες και οι ίδιες προϋποθέσεις για όλους τους αιτούντες.
- ii) Διαδικασίες διαχείρισης συμβάσεων.
- iii) Διαδικασίες επαλήθευσης, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών επαληθεύσεων, για κάθε αίτηση πληρωμής από τους δικαιούχους, και επιτόπιες επαληθεύσεις των έργων·
- iv) Διαδικασίες επεξεργασίας και έγκρισης πληρωμών.
- v) Διαδικασίες θέσπισης συστήματος για τη συλλογή, την καταγραφή και την ηλεκτρονική αποθήκευση δεδομένων για κάθε έργο, καθώς και για τη διασφάλιση της ασφάλειας των συστημάτων πληροφορικής σύμφωνα με τα διεθνή αποδεκτά πρότυπα.
- vi) Διαδικασίες που καθιερώνει η διαχειριστική αρχή για να εξασφαλίσει ότι οι δικαιούχοι τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε επαρκή λογιστική κωδικοποίηση για όλες τις συναλλαγές που αφορούν ένα έργο.

- vii) Διαδικασίες για την εφαρμογή αποτελεσματικών και αναλογικών μέτρων καταπολέμησης της απάτης.
- viii) Διαδικασίες για την κατάρτιση των λογαριασμών και τη διασφάλιση της αυθεντικότητας, της πληρότητας και της ακριβείας τους, καθώς και της συμμόρφωσης των δαπανών με τους εφαρμοστέους κανόνες.
- ix) Διαδικασίες για τη διασφάλιση επαρκούς διαδρομής του λογιστικού ελέγχου και συστήματος αρχειοθέτησης.
- x) Διαδικασίες για την κατάρτιση της δήλωσης αξιοπιστίας της διαχείρισης, της έκθεσης σχετικά με τους διενεργηθέντες ελέγχους και τις εντοπισθείσες αδυναμίες, καθώς και της ετήσιας σύνοψης των τελικών λογιστικών και λοιπών ελέγχων.
- xi) Στην περίπτωση ανάθεσης καθηκόντων σε ενδιάμεσους φορείς, τα κριτήρια ορισμού θα πρέπει να περιλαμβάνουν αξιολόγηση των διαδικασιών που εφαρμόζονται για να διασφαλιστεί ότι η διαχειριστική αρχή επαληθεύει την ικανότητα των ενδιάμεσων φορέων για εκτέλεση των καθηκόντων και την παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσής τους.

4. Ενημέρωση και επικοινωνία

- i) Η διαχειριστική αρχή συλλέγει ή παράγει και χρησιμοποιεί σχετικές πληροφορίες για την υποστήριξη της λειτουργίας των άλλων συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου.
- ii) Η διαχειριστική αρχή διαδίδει σε εσωτερικό επίπεδο πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των στόχων και των ευθυνών σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο, οι οποίες είναι απαραίτητες για την υποστήριξη της λειτουργίας των άλλων συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου.
- iii) Η διαχειριστική αρχή επικοινωνεί με εξωτερικά μέρη σχετικά με θέματα που επηρεάζουν τη λειτουργία των άλλων συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου.

5. Παρακολούθηση

Τεκμηριωμένες διαδικασίες, επαληθεύσεις και αξιολογήσεις που πραγματοποιούνται για να επιβεβαιωθεί η ύπαρξη και λειτουργία των συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου.
